

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W RACIBORZU ZA 2021 ROK**

Spis treści:

I. ORGANIZACJA DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	4
1.1. Struktura organizacyjna oraz regulacje wewnętrzne Ośrodka	5
II. WYDATKI BUDŻETOWE REALIZOWANE PRZEZ OPS	7
III. ŚWIADCZENIE Z POMOCY SPOŁECZNEJ I ICH REALIZACJE	8
3.1. Zasiłki i pomoc w naturze z zakresu zadań własnych	9
3.2. Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.....	10
3.3. Zasiłki i pomoc w naturze z zakresu zadań własnych dotowanych.....	12
3.4. Pomoc z zakresu zadań zleconych.....	13
3.5. Decyzje odmowne.....	14
3.6. Usługi opiekuńcze w ramach zadań własnych.....	15
3.7. Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej	17
3.8. Skierowanie do domów pomocy społecznej	18
IV. DZIAŁALNOŚĆ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH	21
4.1. Praca socjalna i kontrakt socjalny	21
4.2. Dział Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej (DPS)	22
4.3. Dział Usług i Pomocy Instytucjonalnej (DUS).....	25
4.3.1. Pomoc bezdomnym, udzielenie schronienia w Schronisku dla Bezdomnych ARKAN	26
4.3.2. Schronienie w Domu dla Matek z Dziećmi MAJA	26
4.4. Dział Świadczeń Pomocy Społecznej (DŚP)	27
V. ŚWIADCZENIA: RODZINNE, Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO, SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE EMERYTALNE I RENTOWE Z UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO, DODATKI MIESZKANIOWE, DODATKI ENERGETYCZNE, STYPENDIA SOCJALNE I ICH REALIZACJA	29
5.1. Świadczenie rodzinne	29
5.2. Świadczenie „Za życiem”	37
5.3. Zasiłki dla opiekuna	37
5.4. Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	38
5.5. Fundusz Alimentacyjny	38
5.6. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych z tytułu funduszu alimentacyjnego	39
5.7. Stypendia socjalne.....	39
5.8. Dodatki mieszkaniowe	40
5.9. Dodatki energetyczne	40
5.10. Świadczenie wychowawcze (500 plus).....	41
5.11. Świadczenie Dobry Start (300 plus).....	41
5.12. „Czyste Powietrze”	42

VI. DZIAŁALNOŚĆ DZIENNEGO DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ „PRZY PLACU WOLNOŚCI” I MIESZKANIA WSPOMAGANE.....	42
6.1. Dzienny Dom Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności” i mieszkania wspomagane.....	42
6.2. Mieszkania chronione	45
VII. SYSTEM WSPARCIA RODZIN I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE	45
7.1. Asystenci rodziny	45
7.2. Niebieska karta. Zespół interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	48
VIII. PROGRAMY, PROJEKTY REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ.....	51
8.1. Projekt Drugi Brzeg.....	51
8.2. Projekt Seniorzy poznają Ostrawę i Racibórz	52
8.3. Program „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” – Edycja 2021.....	52
8.4. Wspieraj Seniora	53
8.5. Strategia rozwiązywania problemów społecznych	54
IX. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	54
9.1. Wigilia dla samotnych	54
9.2. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020	54
9.3. Prace społecznie użyteczne	55
X. PODNOSZENIE KWALIFIKACJI, SZKOLENIA PRACOWNIKÓW ORAZ SPRAWY ADMINISTRACYJNO-KADROWE.....	55
XI. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ	58
XII. DZIAŁALNOŚĆ RADCY PRAWNEGO W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ	60
XIII. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKTORA DANYCH OSOBOWYCH W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ	61
XIV. DZIAŁANIA PODJĘTE PRZEZ OŚRODEK W ZWIĄZKU Z EPIDEMIĄ COVID-19	61
XV. DOSTĘPNOŚĆ W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ	63
XVI. KONTROLE I AUDYTY ZEWNĘTRZNE W 2021 ROKU PRZEPROWADZONE PRZEZ OŚRODEK.....	64
16.1. Nanny Express Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.....	64
16.2. Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej	64
XVII. PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ.....	64
Wykaz tabel.....	66

I. ORGANIZACJA DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciborzu, zwany dalej *Ośrodkiem*, jest jednostką organizacyjną Gminy Racibórz. Działa na podstawie Statutu przyjętego Uchwałą Rady Miasta Racibórz Nr X/160/2019 z dnia 25 września 2019 r. oraz Zarządzenia Nr OPS.0202.106.2021 z dnia 22 października 2021 r. Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Regulamin wprowadzony został na podstawie §6 Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu.

Ośrodek w roku 2021 realizował zadania, w szczególności - wynikające z następujących powszechnie obowiązujących przepisów prawa:

- 1) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1915)
- 2) Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz.716 z późn. zm.);
- 3) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2021 r., poz. 1973 z późn. zm.);
- 4) Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2021 z późn. zm.);
- 5) Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2176 z późn. zm.);
- 6) Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1672 z późn. zm.);
- 7) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 111 z późn. zm.);
- 8) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz.2268 z późn. zm.);
- 9) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1100 z późn. zm.);
- 10) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1285 z późn. zm.);
- 11) Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 877 z późn. zm.);
- 12) Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2069 z późn. zm.);
- 13) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 305 z późn. zm.);
- 14) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 821 z późn. zm.);
- 15) Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz.U. z 2020 r., poz.1297);

- 16) Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r., o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 818);
- 17) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz.2407 z późn. zm.);
- 18) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz.1329);
- 19) Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r., o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz. U. z 2019 r., poz. 848);
- 20) Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (t.j. Dz. U. z 2020r., poz. 1062);
- 21) Ustawa z dnia 11 września 2019 r - Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1129 z późn. zm.);
- 22) Ustawa z dnia 2 marca 2020 r., o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz. U. z 2021r., poz. 2095 z późn. zm.);
- 23) Ustawa z dnia 3 kwietnia 2020 r., o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020r. (Dz. U. z 2021 r., poz. 986);
- 24) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 stycznia 2007 r. w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej (Dz. U. Nr 10, poz. 68);
- 25) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 218, poz. 1439);
- 26) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start” (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1061 z późn. zm.);
- 27) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 lipca 2019 r., zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start” (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 1343);
- 28) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 maja 2021 r., w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2021 r., poz. 861);
- 29) Uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., poz.1007 z późn. zm.).

1.1 Struktura organizacyjna oraz regulacje wewnętrzne w Ośrodku

- 1) Kierownictwo Ośrodka:
  - a) Dyrektor;
  - b) Zastępca Dyrektora.
- 2) Działy Ośrodka:
  - a) Dział Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej;
  - b) Dział Usług i Pomocy Instytucjonalnej;
  - c) Dział Świadczeń Pomocy Społecznej;
  - d) Dział Administracji i Realizacji Świadczeń;

e) Dział Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych;

f) Dział Finansowo-Księgowy.

3) Dzienny Dom Pomocy Społecznej przy „Placu Wolności”, (utworzony na mocy Uchwały Rady Miasta Racibórz z dnia 26 sierpnia 2020 roku).

4) Samodzielne stanowisko pracy podległe bezpośrednio Dyrektorowi umieszczone w strukturze Działu Administracji i Realizacji Świadczeń: Radca prawny.

Przedstawiona powyżej struktura organizacyjna Ośrodka obowiązywała do końca listopada 2021 r.

Od 1 grudnia 2021 r. nastąpiło połączenie trzech działów w jeden tj. Dział Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej, który realizuje zadania dotychczasowych działów: Działu Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej, Działu Usług i Pomocy Instytucjonalnej oraz Działu Świadczeń Pomocy Społecznej.

W roku 2021 zaktualizowano, zmieniono oraz wprowadzono szereg dokumentów regulujących funkcjonowanie Ośrodka, w szczególności:

1) w związku z reorganizacją działów w Ośrodku Pomocy Społecznej koniecznym było dokonanie zmian zapisów w Regulaminie Organizacyjnym Ośrodka Pomocy Społecznej, który obowiązuje od 01.12.2021 r.;

2) wdrożono zmiany w Regulaminie Pracy, Wynagradzania;

3) zaktualizowano w porozumieniu z IOD procedury w zakresie wdrożenia Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji;

4) dostosowano do powszechnie obowiązujących przepisów prawa regulacje w sprawie powołania zespołu redakcyjnego do obsługi BIP i strony internetowej Ośrodka oraz przyjęcia zasad przekazywania informacji publicznej do publikacji w BIP i na stronie internetowej Ośrodka;

5) aktualizowano zarządzenie w sprawie troski o bezpieczeństwo i zdrowie pracowników w celu zapobiegania rozprzestrzeniania się COVID-19 i innych chorób zakaźnych do zmieniających się powszechnie obowiązujących przepisów prawa;

6) zaktualizowano Regulamin Organizacyjny Działu Administracji i Realizacji Świadczeń, Działu Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej oraz Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych;

7) wprowadzono zarządzenie w sprawie wyboru Przedstawicieli Pracowników w celu współdziałania z Pracodawcą w zakresie zasad i kryteriów oceny okresowej dla pracowników socjalnych zatrudnionych w Ośrodku Pomocy społecznej w Raciborzu;

8) wprowadzono Regulamin zgłoszeń wewnętrznych określający wewnętrzną procedurę zgłaszania naruszeń prawa oraz ochrony sygnalistów w związku

z obowiązywaniem Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23.10.2019 r.;

9) wprowadzono Regulamin postępowania w sprawach o zamówienie publiczne w związku ze zmianą ustawy Prawo Zamówień Publicznych z dnia 11 września 2019 r.;

10) w ramach utworzenia jednostki organizacyjnej pomocy społecznej pod nazwą Dzienny Dom Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności” w Raciborzu wprowadzono następujące regulaminy:

- a) Regulamin Rekrutacji Uczestników;
- b) Regulamin Dziennego Domu Pomocy Społecznej „ przy Placu Wolności”;
- c) Regulamin Mieszkań Wspomaganych.

II. WYDATKI BUDŻETOWE REALIZOWANE PRZEZ OPS

W 2021 r. wydatki Ośrodka zamknęły się kwotą 74 870 180,96 zł

Tabela nr 1: Wykonanie budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej w 2021 r. (w PLN)

ROZDZ.	NAZWA	ZADANIA WŁASNE	ZADANIA WŁASNE DOTOWANE	ZADANIA ZLECONE	RAZEM
85195	Koszty wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej	0,00	0,00	4 900,00	4 900,00
85202	Domy Pomocy Społecznej	4 027 135,61	0,00	0,00	4 027 135,61
85203	Dzienny Dom Pomocy Społecznej	441 442,22	0,00	0,00	441 442,22
	W tym: Projekt: <i>Ośrodki Wsparcia – Seniorzy poznają Ostrawę i Racibórz</i>	0,00	0,00	0,00	0,00
85205	Przeciwdziałanie Przemocy w Rodzinie	1 341,04	0,00	0,00	1 341,04
85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacone za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej	0,00	75 531,70	0,00	75 531,70
85214	Zasiłki i pomoc w naturze	486 311,84	423 036,81	0,00	909 348,65
85215	Dodatki mieszkaniowe/energetyczne	2 315 067,35	0,00	50 334,68	2 365 402,03
85216	Zasiłki stałe	0,00	864 105,12	0,00	864 105,12
85219	Ośrodek Pomocy Społecznej	3 174 703,11	622 996,00	3 304,72	3 801 003,83
85220	Mieszkania chronione	16 027,63	0,00	0,00	16 027,63
85228	Usługi opiekuńcze	616 483,49	0,00	78 646,86	695 130,35

85230	Pomoc w zakresie dożywiania, program <i>Posiłek w szkole i w domu</i>		191 490,50	285 678,00	0,00	477 168,50
85295	Pozostała działalność		337 679,47	0,00	0,00	337 679,47
	W tym:	Prace społecznie- użyteczne	27 236,94	0,00	0,00	27 236,94
		<i>Wspieraj Seniora</i>	28 418,68	0,00	0,00	28 418,68
		Projekt: „ <i>Wsparcie Organizacji Usług Społecznych</i> ”	282 023,85	0,00	0,00	282 023,85
		Projekt: „ <i>Drugi Brzeg</i> ”	0,00	0,00	0,00	0,00
85415	Stypendia socjalne		13 969,68	55 878,68	0,00	69 848,36
85501	Świadczenia wychowawcze		0,00	0,00	46 015 002,45	46 015 002,45
85502	Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny		130 255,92	0,00	14 135 571,89	14 265 827,81
	W tym:	Świadczenia „ <i>Za życiem</i> ”	0,00	0,00	12 360,00	12 360,00
85504	Wspieranie rodziny		290 015,96	10 000,00	600,00	300 615,96
	W tym:	Asystent rodziny	290 015,96	10 000,00	0,00	300 015,96
		Pomoc Państwa w wychowaniu dzieci- <i>Dobry Start</i>	0,00	0,00	600,00	600,00
85513	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacone za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne		0,00	0,00	202 669,96	202 669,96
RAZEM			12 041 923,82	2 337 226,31	60 491 030,56	74 870 180,69

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

III. ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ I ICH REALIZACJA

Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciborzu w 2021 r. udzielił wsparcia 703 rodzinom liczącym 879 osób.

Ośrodek stawia wysokie wymagania wobec pracowników socjalnych. Ich podstawowym zadaniem jest szczegółowe rozeznanie sytuacji osoby i rodziny zwracającej się o pomoc oraz stworzenie na podstawie wywiadu środowiskowego diagnozy w sferach: rodzinnej, zawodowej, mieszkaniowej, finansowej i zdrowotnej. Rozpoznanie zawiera informacje wynikające z relacji klienta oraz pochodzące z zebranej przez pracowników dokumentacji. Celem diagnozy jest określenie funkcjonowania osoby/rodziny, występujących trudności oraz problemów, a także ich przyczyn.

Stosownie do przepisu art. 107 Ustawy o pomocy społecznej pracownicy socjalni przeprowadzają w miejscu zamieszkania Stron wywiady w szczególności dla potrzeb

udzielenia pomocy, jak również w przypadku osób, o których mowa w art. 103 cyt. Ustawy.

Wywiad może być także realizowany u osoby ubiegającej się o świadczenie pielęgnacyjne, o specjalny zasiłek opiekuńczy lub u osoby pobierającej ww. świadczenia w celu weryfikacji wątpliwości dotyczących okoliczności związanych z niepodjęciem lub rezygnacją z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej oraz sprawowaniem faktycznej opieki nad osobą, na którą ubiega się lub pobiera świadczenie.

Pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej udzielono **148** rodzinom. Wydano **4 626** decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy, w tym w ramach zadań własnych w liczbie **4 548**.

3.1. Zasiłki i pomoc w naturze z zakresu zadań własnych

Kryterium dochodowe

Kryterium dochodowe uprawniające do przyznania pomocy w formie świadczeń pieniężnych określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11 lipca 2018 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 1358) w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej obowiązywało do dnia 31.12.2021 r. i wynosiło:

- 1) dla osoby samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty **701 zł**;
- 2) dla osoby w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty **528 zł**.

Osoby i rodziny, których dochód przekraczał podstawowe kryterium dochodowe, ale nie przekracza kwoty 150% kryterium dochodowego mogły skorzystać z wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”.

Formy pomocy

W celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych może być przyznany **zasiłek celowy**. Pomoc w formie zasiłków celowych w roku 2021 przeznaczona była głównie na zakup żywności, opału, leków, odzieży, pokrycia kosztów sprawienia pochówku oraz na opłaty za energię elektryczną, gaz i czynsz.

Zasiłek celowy może być również przyznany osobie/rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej, po spełnieniu przesłanek, o których mowa w szczególności w art. 40 Ustawy o pomocy społecznej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie/rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby/rodziny.

Inną formą pomocy jest **zasiłek okresowy**, który przyznaje się w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Kwota zasiłku okresowego nie może być mniejsza niż 50% różnicy między:

- kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby;
- kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20,00 zł miesięcznie.

Ustawa o pomocy społecznej daje również możliwość przyznania pomocy w formie **świadczenia niepieniężnego**.

W przypadku odmowy przyznania albo ograniczenia wysokości lub rozmiaru świadczenia z pomocy społecznej uwzględnia się sytuację osób będących na utrzymaniu osoby ubiegającej się o świadczenie lub korzystającej z pomocy, w tym przede wszystkim dobro dzieci.

3.2. Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023

Tabela nr 2. Zadania własne w 2021 r.

FORMA POMOCY		LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEN W PLN
Posiłek -obiady w szkole i przedszkolu		116	8 106	37 985,00
Zasiłek okresowy*		287	1 680	423 036,81
z tego:	środki własne rozdz. 85214	X	X	0,00
	dotacja	X	X	423 036,81
Usługi opiekuńcze ogółem		139	21 895	616 483,49
w tym: specjalistyczne		105		
Sprawienie pogrzebu		17	17	55 110,00
Zasiłki celowe i w naturze rozdz. 85214 i 85295		293	X	614 983,00
w tym:	zasiłki celowe specjalne	55	99	31 347,00

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

Opłata za DPS	154	1 621	4 027 135,61
RAZEM	X	X	5 774 733,91

*Od 2008 r. gminy otrzymują dotację celową na pokrywanie wydatków na zasiłki okresowe w części określonej w art. 38 ust. 3 Ustawy o pomocy społecznej.

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

Program rządowy „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (Uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r.) zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Działania realizowane w ramach Programu stanowią pomoc niepieniężną, w formie posiłków jednodaniowych wydawanych w punkcie (punkt mieścił się przy ul. Kozielskiej w Raciborzu), posiłków dwudaniowych dowożonych do klienta, jak również zapewnienie posiłków dla dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, a także uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej. W ramach programu przyznawana jest również pomoc pieniężna, tj.: wypłacanie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności.

Realizacja Programu w Gminie Racibórz odbywa się w oparciu o podjęte przez Radę Miasta Racibórz następujące uchwały:

1) Uchwałę nr II/20/2018 Rady Miasta Racibórz z dnia 19 grudnia 2018 roku w sprawie przyjęcia Gminnego programu osłonowego w zakresie dożywiania na lata 2019-2023;

2) Uchwałę nr II/21/2018 Rady Miasta Racibórz z dnia 19 grudnia 2018 roku w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem: „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;

3) Uchwałę nr II/22/2018 Rady Miasta Racibórz z dnia 19 grudnia 2018 roku w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznawania pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

W przypadku gdy uczęszczające do placówki oświatowej dziecko nie spełnia wymagań zgodnie z rozdziałem III Załącznika do Uchwały nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023” Dyrektor szkoły lub przedszkola w szczególnie uzasadnionych przypadkach informuje Ośrodek Pomocy Społecznej

o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. Pomoc ta udzielana jest bez konieczności przeprowadzenia rodzinnych wywiadów środowiskowych i wydawania decyzji administracyjnych. Maksymalna liczba dzieci, które mogły skorzystać zgodnie z zapisami programu nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych ogółem w szkołach i przedszkolach na terenie gminy.

W okresie sprawozdawczym z pomocy w formie posiłku skorzystało **135 dzieci**, (116 dzieci na podstawie decyzji oraz 19 dzieci na wniosek Dyrektora szkoły lub przedszkola).

Ze środków otrzymanych w ramach Programu udzielono również wsparcia w postaci posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności osobom dorosłym, w szczególności osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym. Pomoc w formie posiłku realizowana była przez Kuchnię Caritas Diecezji Opolskiej – wykonawca wyłoniony został w postępowaniu o udzielenie zamówienia na usługi społeczne.

W okresie sprawozdawczym z pomocy w formie posiłków skorzystało łącznie **186 osób** (tj. dzieci w przedszkolu, szkołach i dorośli, w tym posiłki jedno i dwudaniowe), natomiast **219 osób** otrzymało świadczenie pieniężne na zakup żywności (średnia wysokość jednego świadczenia to 259,50 zł).

Na realizację powyższego Programu przeznaczono w 2021 r. ogółem **500 000,00 zł**, z czego środki własne gminy wynosiły **200 000,00 zł**, co stanowi 40% z kolei dotacja z budżetu państwa wynosiła **300 000,00 zł**, co stanowi 60%.

Z analizy danych sprawozdawczych wynika, iż w 2021 r. wydatki na zakup posiłku stanowiły 45,34% ogółu środków przeznaczonych na powyższy Program, natomiast pozostałe 54,66% to koszty świadczeń pieniężnych na zakup żywności.

3.3. Zasiłki i pomoc w naturze z zakresu zadań własnych dotowanych

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych oraz opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne, określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zasiłek stały to świadczenie przysługujące osobie całkowicie niezdolnej do pracy z tytułu wieku lub niepełnosprawności, natomiast **opłacanie składek zdrowotnych** za osoby pobierające następujące świadczenia z pomocy społecznej reguluje Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Tabela nr 3. Zadania własne dotowane w 2021 r.

FORMA POMOCY	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W PLN
Zasiłki stałe ogółem, w tym z przeznaczeniem dla:	178	1 759	864 105,12
osób samotnie gospodarujących	153	1 552	X
osób pozostających w rodzinie	26	207	X
Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały	159	1 646	75 531,70
RAZEM	X	X	939 636,82

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

3.4. Pomoc z zakresu zadań zleconych

W ramach zadań zleconych z zakresu pomocy społecznej Ośrodek udzielił pomocy na kwotę **81 951,58 zł.**

Tabela nr 4. Zadania zlecone w 2021 r.

FORMA POMOCY	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W PLN
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	6	2 249	78 646,86
Wynagrodzenie za sprawowanie opieki przyznane przez sąd	2	13	3 304,72
W tym:			
Wynagrodzenie za sprawowanie opieki przyznane przez sąd	X	X	3 255,88
Koszt obsługi zadania	X	X	48,84
RAZEM	X	X	81 951,58

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

W ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi zgodnie z art. 18 ust. 1

Ustawy o pomocy społecznej.

Celem świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi było złagodzenie objawów chorobowych, wzrost wglądu w mechanizmy choroby i sposoby leczenia, poprawa jakości życia, wzrost aktywności i samodzielności w wykonywaniu codziennych czynności życiowych poprzez stosowanie m.in. treningów: higieny osobistej i otoczenia, gospodarowania środkami finansowymi, regularnego zażywania leków, jak również podtrzymywanie i rozwijanie kompetencji społecznych prowadzących do nawiązywania kontaktów interpersonalnych. Głównym celem usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi była poprawa funkcjonowania tych osób w obszarze społecznym tj. doprowadzenie do podejmowania przez te osoby ról społecznych charakterystycznych dla danego przedziału wiekowego. Z tej formy usług skorzystało łącznie **6 osób**. Zadanie finansowano z dotacji budżetu państwa. Koszt realizacji zadania w roku 2021 wyniósł **78 646,86 zł**.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt. 9 oraz pkt. 26 lit. h Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, do zadań zleconych należy, również wypłacanie wynagrodzenia należnego opiekunowi z tytułu sprawowania opieki, które przyznawane jest przez sąd. Środki na realizację tego zadania zapewnia budżet państwa.

Zgodnie z art. 53a Ustawy o pomocy społecznej wynagrodzenie dla opiekuna obliczone jest w stosunku miesięcznym i nie może przekraczać 1/10 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród z zysku, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za okres poprzedzający dzień przyznania wynagrodzenia.

Każdy opiekun zobowiązany jest poinformować tut. Ośrodek o zaprzestaniu pełnienia funkcji opiekuna prawnego, ponieważ z chwilą ustania sprawowania opieki wynagrodzenie z tego tytułu nie będzie przysługiwało, a należności z tytułu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej, z tytułu opłat określonych przepisami ustawy oraz z tytułu nienależnie pobranych świadczeń podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Wysokość środków przeznaczonych na realizację tego zadania w roku 2021 wyniosła: **3 304,72 zł**, z czego 48,84 zł to koszt obsługi zadania.

3.5. Decyzje odmowne

W 2021 r. wydano ogółem 4 626 decyzji administracyjnych z zakresu świadczeń pomocy społecznej (4 548 decyzje z zakresu zadań własnych, natomiast 78 decyzji z zakresu zadań zleconych), w tym 35 decyzji o odmowie przyznania świadczeń.

Do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach wniesiono 32 odwołania od decyzji administracyjnych.

Kolegium rozpatrzyło je następująco:

- 1) 21 decyzji utrzymało w mocy;
- 2) 4 decyzje uchyliło i przekazało do ponownego rozpatrzenia;

Na dzień sporządzenia sprawozdania 7 decyzji oczekuje na rozpatrzenie przez Samorządowe Kolegium Odwoławcze.

W 2021 roku zaskarżonych zostało 14 decyzji do Samorządowego Kolegium Odwoławczego. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Katowicach w 9 przypadkach sprawę oddalił. Na rozpatrzenie oczekuje 5 pozostałych skarg.

Tabela nr 5. Decyzje odmowne w 2021 r.

Główna przyczyna odmowy przyznania świadczenia	ZADANIA WŁASNE	ZADANIA ZLECONE
Marnotrawstwo środków finansowych	0	0
Przekroczone kryterium dochodowe	2	0
Brak współpracy z pracownikiem socjalnym, podawanie informacji niezgodnych ze stanem faktycznym, odmowa złożenia oświadczenia o dochodach	14	0
Inne przyczyny (w szczególności brak przesłanki do udzielenia pomocy zgodnie z art. 7 Ustawy o pomocy społecznej, brak szczególnie uzasadnionej okoliczności do udzielenia pomocy w trybie art. 41 ww. ustawy)	19	0
Liczba odmów ogółem	35	0

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

3.6. Usługi opiekuńcze

Obowiązek świadczenia usług opiekuńczych spoczywa na gminie i wynika z art. 50 Ustawy o pomocy społecznej. Przepis ten stanowi, że osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Z pomocy w formie usług opiekuńczych skorzystało łącznie 139 osób, w tym z specjalistycznych usług opiekuńczych 105 osób. Należy zaznaczyć, że osoba objęta tą formą pomocy, może korzystać z obu rodzajów usług jednocześnie. Wydatki gminy z tytułu realizacji usług opiekuńczych wyniosły 616 483,49 zł.

W grudniu 2020 r. przeprowadzone zostały dwa postępowania na świadczenie usług opiekuńczych, które zakończyły się unieważnieniem z uwagi na brak ofert. W związku z koniecznością zapewnienia usług opiekuńczych wynikających z ustawy o pomocy społecznej, do czasu wyłonienia i ogłoszenia nowego postępowania podjęto negocjacje z dotychczasowym wykonawcą tj. Śląskim Oddziałem Okręgowym Polskiego Czerwonego Krzyża w Katowicach, który wyraził zgodę na świadczenie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone dla mieszkańców Gminy Racibórz na okres od 01.01.2021 r. do 31.03.2021 r.

Koszt jednej godziny usługi wynosił:

- 1) usługi opiekuńcze od poniedziałku do soboty 26,00 zł, w niedziele i święta 33,00 zł;
- 2) specjalistyczne usługi opiekuńcze od poniedziałku do soboty 29,00 zł, w niedziele i święta 33,00 zł;
- 3) specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi 35,00 zł.

W wyniku przedłużającego się rozstrzygnięcia nowego postępowania tut. Ośrodek realizował obowiązkowe zadania gminy poprzez zatrudnienie opiekunek do świadczenia usług opiekuńczych w okresie od 01.04.2021 r. do 30.04.2021 r.

Koszt jednej godziny usługi wynosił:

- 1) usługi opiekuńcze 26,00 zł;
- 2) specjalistyczne usługi opiekuńcze 29,00 zł;
- 3) specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi 35,00 zł.

W okresie od 01.05.2021 r. do 31.12.2021 r. usługi realizowane były w ramach dwóch umów przez Wykonawcę Nanny Express z Warszawy. Realizator wyłoniony został w

trybie zamówienia podstawowego bez negocjacji zgodnie z art.275 ust. 1 ustawy prawo zamówień publicznych oraz zamówienia z wolnej ręki.

Koszt jednej godziny usługi od 01.05.2021 r. do 30.09.2021 r wynosił:

- 1) usługi opiekuńcze 28,00 zł;
- 2) specjalistyczne usługi opiekuńcze 28,00 zł;
- 3) specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi 35,00 zł.

Koszt jednej godziny usługi od 01.10.2021 r. do 31.12.2021 r. wynosił:

- 1) usługi opiekuńcze 29,50 zł;
- 2) specjalistyczne usługi opiekuńcze 29,50 zł;
- 3) specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi 36,50 zł.

3.7. Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej

Prawo do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie art. 54 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych przyznawane są osobom innym niż ubezpieczone, posiadającym obywatelstwo polskie i miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego, tj. **701 zł** dla osoby samotnie gospodarującej lub **528 zł** dla osoby w rodzinie.

Wniosek o wydanie decyzji przyznającej prawo do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej może złożyć:

- osoba zainteresowana lub
- świadczeniodawca (szpital) – niezwłocznie po udzieleniu świadczenia

w przypadku stanu nagłego.

Na potrzeby prowadzonego postępowania administracyjnego przeprowadza się rodzinny wywiad środowiskowy.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przysługuje przez okres **90 dni** od dnia określonego w decyzji, którym jest:

- dzień złożenia wniosku,
- w przypadku udzielania świadczeń w stanie nagłym – dzień udzielenia

świadczenia – chyba, że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.

Osoba, której w drodze decyzji administracyjnej zostało potwierdzone prawo do świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych ma obowiązek niezwłocznie poinformować o:

- każdej zmianie w sytuacji dochodowej lub majątkowej
- objęciu ubezpieczeniem zdrowotnym

W przypadku zmiany sytuacji dochodowej lub objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym istnieje konieczność niezwłocznego stwierdzenia wygaśnięcia decyzji.

W 2021 r. wydano 44 decyzje w sprawie potwierdzenia prawa do ww. świadczeń, w tym 28 decyzji potwierdzających prawo do świadczeń, 8 decyzji odmownych, 3 decyzje stwierdzające wygaśnięcie decyzji w przypadku objęcia klienta ubezpieczeniem zdrowotnym z innego źródła oraz 5 decyzji dotyczących umorzenia postępowania.

Dyrektor Ośrodka jest upoważniony przez Prezydenta Miasta do wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej. Gmina Racibórz w 2021 r. z dotacji otrzymanej z budżetu państwa sfinansowała realizację zadania na kwotę **4 900,00 zł.**

3.8. Skierowania do domów pomocy społecznej

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w życiu, której rodzina i gmina nie może zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych w środowisku zamieszkania, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, dla:

- 1) osób w podeszłym wieku;
- 2) osób przewlekłe somatycznie chorych;
- 3) osób przewlekłe psychicznie chorych;
- 4) dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie;
- 5) dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie;
- 6) osób niepełnosprawnych fizycznie;
- 7) osób uzależnionych od alkoholu.

Pobyt w DPS jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca, który oznacza kwotę rocznych kosztów działalności domu wynikającą z utrzymania mieszkańców, z roku poprzedniego, bez kosztów inwestycyjnych i wydatków na remonty, powiększoną o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem przyjęty w ustawie budżetowej na

dany rok kalendarzowy, podzieloną przez liczbę miejsc, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby mieszkańców w poszczególnych miesiącach roku poprzedniego, w domu.

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca ustala wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta lub marszałek województwa poprzez ogłoszenie w wojewódzkim dzienniku urzędowym do 31 marca każdego roku. Ogłoszenie, o którym mowa stanowi podstawę do ustalenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej od następnego miesiąca przypadającego po miesiącu, w którym zostało opublikowane.

Zgodnie z art. 61 Ustawy o pomocy społecznej koszty pobytu w domach pomocy społecznej w pierwszej kolejności ponoszą mieszkańcy, w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, w dalszej kolejności najbliższa rodzina, tj. małżonek, zstępni przed wstępnymi, a następnie gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Należy nadmienić, iż rodzina i gmina nie ma obowiązku wnoszenia opłat jeżeli mieszkaniiec domu ponosi pełną odpłatność. W przypadku niewywiązywania się osób z obowiązku opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Gminie natomiast przysługuje prawo dochodzenia zwrotu poniesionych na ten cel wydatków.

W 2021 r. rodziny 24 osób umieszczonych w domach pomocy społecznej partycypowały w kosztach pobytu w części stanowiącej różnicę między miesięcznym kosztem utrzymania, a opłatą wnoszoną przez mieszkańca (z czego 10 rodzin pokryło 100% tej różnicy).

W okresie sprawozdawczym w domach pomocy społecznej przebywało **164** mieszkańców skierowanych przez Gminę Racibórz.

Ośrodek kieruje osoby do domów pomocy społecznej w myśl zasady, że osobę kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej. Osoby kierowane są również do domów pomocy społecznej poza powiat raciborski z powodu braku odpowiedniego typu domu lub w przypadku, gdy przewidywany termin oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej danego typu jest krótszy niż w miejscowym domu pomocy społecznej.

Na terenie Raciborza znajdują się dwa domy pomocy: Dom Pomocy Społecznej „Złota Jesień”, **przeznaczony dla osób w podeszłym wieku i Dom Pomocy Społecznej "Dom św. Notburgi", przeznaczony dla osób przewlekle psychicznie chorych.**

Na dzień 31 grudnia 2021 r. w domach pomocy społecznej przebywało **138** mieszkańców skierowanych przez Gminę Racibórz.

Tabela nr 6. Odpłatność za pobyt i liczba mieszkańców Gminy Racibórz w DPS na dzień 31 grudnia 2021 r.

L. P.	DOM POMOCY SPOŁECZNEJ	ODPŁATNOŚĆ (PLN)	Liczba mieszkańców
1.	DPS <i>Złota Jesień</i> w Raciborzu dla osób w podeszłym wieku	4 109,00	62
2.	DPS <i>Dom św. Notburgi</i> w Raciborzu dla przewlekle psychicznie chorych	3 404,00	39
3.	DPS dla osób niepełnosprawnych fizycznie w Gorzycach	5 293,66	2
4.	DPS w Klisinie dla osób przewlekle psychicznie chorych z filiami w Boboluszkach, Bliszczycach i Dzbańcach	3 935,58	14
5.	DPS dla dorosłych Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety w Grabinie	3 824,00	1
6.	DPS dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Karola Boromeusza w Świętochłowicach	4 050,00	1
7.	DPS <i>Sadyba</i> w Bystrej Krakowskiej dla osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekle somatycznie chorych	4 530,00	1
8.	DPS dla dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych intelektualnie w Zawadzkiem	3 810,69	1
9.	DPS dla dziewcząt niepełnosprawnych intelektualnie "Pałac Różany" prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Maryi Niepokalanej w Krzyżanowicach	4 385,00	2
10.	DPS dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Miechowie	3 886,00	1
11.	DPS Ośrodek dla Osób Niepełnosprawnych <i>Miłosierdzie Boże</i> w Mikołowie-Borowej Wsi	5 504,00	1
12.	DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w Kędzierzynie-Koźlu	3 806,80	1
13.	DPS dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Kadłubie	4 094,61	1
14.	DPS dla osób niepełnosprawnych fizycznie w Strzelcach Opolskich	4 077,26	6
15.	DPS dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Zbrostawicach	3 891,62	1
16.	DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych w Rościsławicach	3 870,00	1

17.	DPS w Nysie dla dzieci, młodzieży i dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Marii	4 417,20	1
18.	DPS w Podzamku - Kłodzko	4 551,43	1
19.	DPS w Kietrze	4 098,53	1

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r. wydatki na domy pomocy społecznej wyniosły **4 027 135,61 zł**. Kwota nie uwzględnia opłat wnoszonych przez rodziny mieszkańców na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej i zawartych umów cywilno – prawnych. W 2021 r. na konto Ośrodka wpłynęło **285 554,92 zł** z tego tytułu. Kwota została odprowadzona na dochody budżetowe gminy.

W roku sprawozdawczym wydano 30 decyzji o skierowaniu do domu pomocy społecznej, natomiast według stanu na dzień 31 grudnia 2021 r. na umieszczenie w wyżej wymienionych placówkach oczekiwało 5 skierowanych.

IV. DZIAŁALNOŚĆ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH

4.1. Praca socjalna i kontrakt socjalny

Praca socjalna jest ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny i może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. W kontrakcie socjalnym opracowuje się ocenę sytuacji osoby lub rodziny oraz wspólnie z beneficjentem formułuje cele, które ma on osiągnąć dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej. Narzędzie to określa również uprawnienia i zobowiązania stron (pracownika socjalnego oraz osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc), w ramach wspólnie podejmowanych działań. W związku z tym kontrakt socjalny może być zawierany w określonym etapie metodycznego działania, po pełnym rozpoznaniu i ocenie sytuacji osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc.

Odmowa zawarcia kontraktu socjalnego lub niedotrzymanie jego postanowień przez osobę albo rodzinę może stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylecia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Świadczeniobiorcy uzyskiwali również pomoc pracowników socjalnych w kompletowaniu dokumentów w związku z ubieganiem się o: zasiłek pielęgnacyjny,

świadczenia uzupełniające dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji, dodatki mieszkaniowe, energetyczne, świadczenie rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego, czy ustalenie prawa do emerytury lub renty.

W strukturze Ośrodka do dnia 30 listopada 2021 r. funkcjonowały trzy działy, w ramach których pracownicy socjalni świadczyli pomoc na rzecz mieszkańców Raciborza, tj.:

- 1) Dział Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej (DPS);
- 2) Dział Usług i Pomocy Instytucjonalnej (DUS);
- 3) Dział Świadczeń Pomocy Społecznej (DŚP).

Od 1 grudnia 2021 r. w wyniku połączenia w/w działów powstał Dział Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej.

4.2. Dział Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej (DPS)

W Dziale Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej do 30 listopada 2021 r. zatrudnionych było 11 osób, tj.:

- 1) Kierownik Działu;
- 2) 1 specjalista pracy socjalnej;
- 3) 1 starszy specjalista pracy socjalnej;
- 4) 2 specjalistów pracy socjalnej;
- 5) 1 pracownik socjalny;
- 6) 3 starszych asystentów rodziny;
- 7) 2 asystentów rodziny.

Pracownicy socjalni świadczący pracę socjalną w terenie oraz asystenci rodzin realizowali niżej opisane zadania.

Pracownicy socjalni prowadzą pracę socjalną, która jest działalnością zawodową mającą na celu świadczenie osobom i rodzinom pomocy we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Celem świadczonej pracy socjalnej jest rozwinięcie lub wzmocnienie ich aktywności i samodzielności życiowej. Natomiast praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych w społeczności lokalnej ma na celu zapewnienie współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspakajania potrzeb członków społeczności. Działania pracowników w znacznej mierze oparte są na Ustawie o pomocy społecznej, Ustawie o ochronie zdrowia psychicznego,

Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i Ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Z uwagi na ogłoszony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stan epidemii pracownicy socjalni realizujący prace socjalną w terenie i asystenci rodzinni organizowali pomoc w formie poradnictwa oraz organizacji dostarczania artykułów żywnościowych i leków dla osób przebywających na kwarantannie zgodnie z obowiązującymi zasadami bezpieczeństwa we współpracy ze służbą zdrowia, Państwową Strażą Pożarną, Apteką „Pod Różami”. Powyższej pomocy udzielili 32 osobom i rodzinom. Inicjowanie pomocy następowało na wniosek osób przebywających na kwarantannie oraz w izolacji domowej zamieszczony w aplikacji Kwarantanna jak również na skutek bezpośredniego zgłoszenia osób zainteresowanych. Pracownicy pełnili dyżur obsługując telefon dla osób przebywających na kwarantannie.

Stan epidemii zmienił sposób wykonywania pracy zarówno pracowników socjalnych jak i asystentów rodziny. Pracownicy działów realizując swe zadania kontaktowali się z osobami i rodzinami objętymi wsparciem oraz współpracowali z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz rodzin w tym m.in. kuratorami, pracownikami służby zdrowia, pracownikami placówek opiekuńczo - wychowawczych, pracownikami Placówki Wsparcia Dziennego, pracownikami szkół, Zespołem Interdyscyplinarnym. Jednak praca opierała się w dużej mierze na kontaktach telefonicznych oraz w formie korespondencji. Wyjścia w teren w okresie nasilenia zachorowań w związku z SARS-COV 2 były ograniczone i miały miejsce w szczególnie uzasadnionych przypadkach z zachowaniem wymaganych środków bezpieczeństwa. Praca w warunkach epidemii znacznie utrudniała pracę na rzecz klientów.

W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni świadczyli pracę socjalną w terenie na rzecz 104 środowisk. Środowiska liczą łącznie 264 osoby.

Dominującymi problemami wśród osób i rodzin są:

- choroba psychiczna;
- alkoholizm;
- bezrobocie;
- niepełnosprawność intelektualna;
- niepełnosprawność fizyczna;
- samotne macierzyństwo;
- uzależnienie od środków psychoaktywnych;
- niezaradność z tytułu wieku;

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- długotrwała choroba;
- przemoc.

Należy nadmienić, iż w wielu środowiskach jednocześnie występowało kilka dysfunkcji.

Pracownicy socjalni uczestniczyli w spotkaniach w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR) w sprawie oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej, a następnie z uwagi na sytuację epidemiologiczną w kraju współpracowali z PCPR w ww. zakresie w formie korespondencyjnej.

Asystenci rodziny i pracownicy socjalni świadczący pracę socjalną w terenie aktywnie prowadzili nabór osób i rodzin celem objęcia ich wsparciem w formie produktów żywnościowych POPŻ oraz wskazali osoby, które skorzystały z posiłku *Wigilijnego dla samotnych* organizowanym przez Naczelnika Wydziału Spraw Społecznych Urzędu Miasta Racibórz.

Pracownicy socjalni w 2021 r. zakończyli współpracę z 51 rodzinami.

Powodem zakończenia współpracy było:

- umieszczenie w domu pomocy społecznej lub ZOL (7 osób);
- zgon (2 osoby);
- brak współpracy (11 osób);
- osiągnięcie założonych celów (14 osób);
- zmiana miejsca zamieszkania (2 osoby);
- zmiana metody pracy (13 osób);
- rezygnacja (1 osoba);
- usamodzielnienie (1 osoba).

Jeden pracownik socjalny ukończył interdyscyplinarne szkolenie dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej – Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie organizowane przez Stowarzyszenie Moc Wsparcia w Czeladzi. Dwóch pracowników socjalnych uczestniczyło w szkoleniu online „Pierwszy dzwonek – wspieranie zdrowia psychicznego” organizowane przez Fundację Credo, a także „Zapobieganie zakażeniom HIV i zwalczanie AIDS” organizowane przez Ośrodek Twórczej Inteligencji.

Wszyscy pracownicy dbali o bieżące śledzenie aktualnych przepisów. Poszerzali swą wiedzę zawodową poprzez samokształcenie.

4.3. Dział Usług i Pomocy Instytucjonalnej (DUS)

W Dziale Usług i Pomocy Instytucjonalnej do 30.11.2021 r. pracę wykonywało 10 osób, tj.:

- 1) Kierownik Działu;
- 2) 1 starszy specjalista pracy socjalnej ds. koordynacji działań w środowisku;
- 3) 1 specjalista ds. realizacji świadczeń;
- 4) 2 starszych specjalistów pracy socjalnej, którzy w codziennych obowiązkach zajmowali się problemem bezdomności;
- 5) 2 specjalistów pracy socjalnej i 1 pracownik socjalny, którzy w codziennych obowiązkach zajmowali się przyznawaniem pomocy w formie usług opiekuńczych pomocy w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 6) 2 starszych specjalistów pracy socjalnej, którzy odpowiadali za prowadzenie spraw mieszkańców DPS-ów w Raciborzu (odpłatność, prowadzenie spraw alimentacyjnych u osób zobowiązanych do ponoszenia odpłatności za pobyt członka rodziny w DPS);

W ramach Działu pomoc świadczona była w zakresie:

- bezdomności;
- prowadzenia i przyznawania pomocy w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- wydawania skierowań, ustalania odpłatności, pracy socjalnej na rzecz mieszkańców domów pomocy społecznej;
- przeprowadzania wywiadów środowiskowych związanych z wydaniem skierowań przez PCPR do Środowiskowego Domu Samopomocy typu „B” w Raciborzu (26 skierowań);
- przeprowadzenia wywiadów środowiskowych. Pracownicy socjalni przeprowadzili 1251 wywiadów, z czego 664 wywiadów sporządzono drogą telefoniczną, z uwagi na epidemię SARS-COV-2, zgodnie z art. 15o ust. 1 Ustawy z dnia 2 marca 2020 roku o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

4.3.1 Pomoc bezdomnym, udzielenie schronienia w Schronisku dla Bezdomnych ARKA N

Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciborzu wydaje skierowania do Schroniska dla Bezdomnych "ARKA N" tylko osobom, które mają ostatni meldunek na pobyt stały na terenie Gminy Racibórz. Skierowanie wydawane jest w formie decyzji administracyjnej przyznającej świadczenie niepieniężne w formie schronienia.

Działające na terenie Gminy Racibórz Schronisko dla Bezdomnych "ARKA N", mieści się przy ul. Wiejskiej 18 A. Schronisko na zlecenie Gminy zapewnia 45 miejsc dla mężczyzn i 5 miejsc dla kobiet. W roku 2021 zadanie polegające na prowadzeniu Schroniska dla Bezdomnych realizowało Stowarzyszenie Przyjaciół Człowieka „Tęcza”.

Tymczasowe schronienie - w myśl art. 48 a ust. 4 Ustawy o pomocy społecznej - może być udzielone również w formie ogrzewalni, która umożliwia interwencyjny, bezpieczny pobyt w ogrzewanych pomieszczeniach wyposażonych co najmniej w miejsca siedzące. Pomoc przyznawana w formie tymczasowego schronienia w ogrzewalni lub noclegowni nie wymaga przeprowadzenia wywiadu oraz wydania decyzji administracyjnej, a wydatki poniesione za udzieloną pomoc nie podlegają zwrotowi (art. 48a ust. 8).

W 2021 roku skierowano do domu dla bezdomnych „ARKA N” w Raciborzu 70 mężczyzn i 5 kobiet. Z kolei 7 skierowań zostało wydanych do domu dla bezdomnych poza terenem Gminy Racibórz. Z osobami skierowanymi sporządzono 77 kontraktów socjalnych.

4.3.2. Schronienie w Domu dla Matek z Dziećmi MAJA

Na terenie miasta Racibórz Stowarzyszenie Przyjaciół „Tęcza” prowadzi na zlecenie powiatu Dom dla Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży znajdującymi się w **sytuacji kryzysowej** oraz dla kobiet będących ofiarami przemocy w rodzinie z terenu powiatu raciborskiego. Dom dla Matek z Dziećmi „MAJA” znajduje się w Raciborzu przy ul. Sempołowskiej 5. Dom ten dysponuje 20 miejscami dla kobiet z dziećmi i kobiet w ciąży.

Interwencja kryzysowa, o której mowa w art. 47 Ustawy o pomocy społecznej - stanowi zespół działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin znajdujących się w kryzysie, w tym dotkniętych przemocą.

Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją

kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. W ramach interwencji kryzysowej udziela się w szczególności poradnictwa specjalistycznego oraz schronienia dostępnego przez całą dobę.

Osoba ubiegająca się o skierowanie do powyższego domu składa wniosek w Ośrodku Pomocy Społecznej właściwym dla miejsca zamieszkania. Ośrodki pomocy społecznej przygotowują i przekazują do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie dokumentację Strony zawierającą:

- wniosek osoby ubiegającej się o skierowanie do domu,
- rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o skierowanie do domu lub przez pracownika socjalnego domu,
- zaświadczenie lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych do umieszczenia w domu,
- skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub książeczka zdrowia dziecka,
- orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności,
- opinię ośrodka zawierającą uzasadnienie pobytu w domu.

Po skompletowaniu dokumentacji Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wydaje decyzję kierującą do powyższego Domu.

Do PCPR w ramach interwencji kryzysowej przekazano **19** wniosków kobiet i **22** dzieci celem wydania decyzji o skierowaniu do Domu dla Matek z dziećmi „Maja” przez PCPR.

4.4. Dział Świadczeń Pomocy Społecznej (DŚP)

W Dziale zadania realizowane były przez 10 pracowników:

- 1) specjalista pracy socjalnej ds. koordynacji pracy w środowisku;
- 2) specjaliści pracy socjalnej (7 osób);
- 3) referent ds. realizacji świadczeń;
- 4) specjalista ds. realizacji świadczeń.

Do zadań pracowników zatrudnionych w Dziale Świadczeń Pomocy Społecznej należy:

- 1) dokonywanie analizy i oceny zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń;
- 2) rozeznawanie potrzeb i organizowanie pomocy dla osób, rodzin potrzebujących;
- 3) przyjmowanie wniosków i podań od osób i rodzin zgłaszających się o pomoc i udzielanie im pełnej informacji o przysługujących świadczeniach i dostępnych formach

pomocy;

4) prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (w szczególności zasiłków: celowych, okresowych, stałych, celowych specjalnych, które nie podlegają zwrotowi, jak również celowych pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłków) oraz w formie posiłku.

Przedmiotowe postępowania w głównej mierze oparte są na zebraniu materiału dowodowego, a w szczególności na dokonaniu oceny, czy osoba lub rodzina współpracuje w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej, z równoczesnym włączeniem opracowania planu pomocy przy współudziale osób i rodzin zgłaszających się o pomoc;

5) sprawdzanie wywiadów środowiskowych pod względem formalnym i merytorycznym;

6) prowadzenie postępowań wyjaśniających (przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych oraz innego rodzaju postępowań):

a) na potrzeby innych instytucji;

b) w ramach postępowań niezwiązanych z przyznawaniem świadczeń z pomocy społecznej, w szczególności:

- w sprawach świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;

- na potrzeby weryfikacji uprawnień do specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz w celu potwierdzenia faktu sprawowania opieki przez osoby ubiegające się o zasiłek dla opiekuna osoby niepełnosprawnej.

7) przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz występowanie z wnioskiem o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny;

8) przygotowywanie postanowień, decyzji administracyjnych dotyczących świadczeń pomocy społecznej na podstawie akceptowanych przez Dyrektora planów pomocy;

9) podejmowanie czynności w zakresie prowadzonych postępowań, jak i po ich zakończeniu, związanych z przyznawaniem świadczeń pieniężnych w formie: stałych, okresowych, celowych specjalnych, celowych, przy czym w zakresie zasiłków celowych z przeznaczeniem na zakup żywności w danym miesiącu - część wypłacanych stronom środków finansowych, dotyczących osób/rodzin, których dochód przekracza 150% kryterium dochodowego, o którym mowa w art. 8 Ustawy o pomocy społecznej, jest wypłacana w oparciu o realizację wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023;

- 10) świadczenie pracy socjalnej krótkoterminowej;
- 11) prowadzenie postępowań w sprawie sprawienia pogrzebu, w zakresie kontaktu z rodziną, bliskimi, bądź innymi mogącymi sprawić pochówek.

V. ŚWIADCZENIA: RODZINNE, Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO, SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE EMERYTALNE I RENTOWE Z UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO, DODATKI MIESZKANIOWE, DODATKI ENERGETYCZNE, STYPENDIA SOCJALNE I ICH REALIZACJA

5.1. Świadczenia rodzinne

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków rodzinnych oraz przysługujących dodatków jest zadaniem zleconym gminy, którego realizację reguluje Ustawa o świadczeniach rodzinnych. Świadczenia rodzinne wypłacane są ze środków z dotacji budżetu państwa.

W 2021 r. Ośrodek otrzymał z budżetu państwa na realizację świadczeń rodzinnych kwotę **14 188 304,00 zł**, wykonanie wyniosło **14 123 211,89 zł**, z czego kwota **13 729 063,87 zł** przeznaczona została na wypłatę świadczeń rodzinnych, składek emerytalno – rentowych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a kwota **394 148,12 zł** na pokrycie kosztów związanych z ich realizacją, zakupem sprzętu biurowego oraz wynagrodzeniem pracowników.

Średniomiesięcznie wypłacano świadczenia dla 2 324 rodzin (3 464 świadczeń). Około 60% beneficjentów korzystających z zasiłków rodzinnych to rodziny, w których wychowuje się jedno lub dwoje dzieci. Rodziny wielodzietne (z trojgiem i więcej dzieci) stanowią 40% ogółu rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego, z czego 16% to rodziny z 4 i więcej dzieci.

Biorąc pod uwagę kryterium dochodowe rodzin pobierających zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego, dane kształtują się w następujący sposób:

Tabela nr 7. Informacje o rodzinach pobierających zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego

L. P.	WYSZCZEGÓLNIENIE	RODZINY Z JEDNYM DZIECKIEM	RODZINY Z DWOJGIEM DZIECI	RODZINY Z TROJGIEM DZIECI	RODZINY Z CZWORGIEM I WIĘCEJ DZIECI
1	Liczba rodzin pełnych bez dziecka niepełnosprawnego pobierających zasiłek rodzinny (i dodatki do zasiłku rodzinnego), z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	48	85	54	35

w tym:	bez dochodu	7	10	3	2
	do 400 zł	13	19	17	17
	od 400,01 do 574 zł	15	29	16	9
	od 574,01 do 674 zł	9	18	11	2
	od 674,01 do 754 zł	4	8	6	4
	od 754,01 do 1100 zł	0	1	1	1
	od 1100,01 do 1500 zł	0	0	0	0
	od 1500,01 do 1922 zł	0	0	0	0
powyżej 1922 zł	0	0	0	0	
2	Liczba rodzin pełnych z dzieckiem niepełnosprawnym pobierających zasiłek rodzinny (i dodatki do zasiłku rodzinnego), z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	8	13	14	2
w tym:	bez dochodu	0	0	1	1
	do 400 zł	3	4	5	1
	od 400,01 do 664 zł	2	2	6	0
	od 664,01 do 764 zł	0	1	0	0
	od 764,01 do 844 zł	3	2	0	0
	od 844,01 do 1100 zł	0	4	2	0
	od 1100,01 do 1500 zł	0	0	0	0
	od 1500,01 do 1922 zł	0	0	0	0
powyżej 1922 zł	0	0	0	0	
3	Liczba rodzin niepełnych bez dziecka niepełnosprawnego pobierających zasiłek rodzinny (i dodatki do zasiłku rodzinnego), z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	129	93	32	13
w tym:	bez dochodu	17	6	1	0
	do 400 zł	49	43	16	6
	od 400,01 do 574 zł	28	28	8	5
	od 574,01 do 674 zł	23	11	3	2
	od 674,01 do 754 zł	8	4	3	0
	od 754,01 do 1100 zł	3	1	1	0
	od 1100,01 do 1500 zł	1	0	0	0
	od 1500,01 do 1922 zł	0	0	0	0
powyżej 1922 zł	0	0	0	0	
4	Liczba rodzin niepełnych z dzieckiem niepełnosprawnym pobierających zasiłek rodzinny (i dodatki do zasiłku rodzinnego), z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	21	16	5	5
w tym:	bez dochodu	5	0	0	0
	do 400 zł	10	8	5	4
	od 400,01 do 664 zł	3	2	0	1
	od 664,01 do 764 zł	0	2	0	0
	od 764,01 do 844 zł	1	2	0	0

	od 844,01 do 1100 zł	1	2	0	0
	od 1100,01 do 1500 zł	0	0	0	0
	od 1500,01 do 1922 zł	1	0	0	0
	powyżej 1922 zł	0	0	0	0

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje:

- 1) rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka;
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka;
- 3) osobie uczącej się:

jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł., a w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764,00 zł.

Orzeczenie o niepełnosprawności wydaje się niepełnosprawnemu dziecku, które nie ukończyło 16 roku życia, natomiast stopień niepełnosprawności (lekki, umiarkowany, znaczny) jest orzekany dopiero po ukończeniu przez dziecko 18 roku życia.

Biorąc pod uwagę kryterium dochodowe rodzin pobierających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka, dane kształtują się w następujący sposób:

Tabela nr 8. Informacje o rodzinach pobierających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka.

L. P.	WYSZCZEGÓLNIENIE	RODZINY Z JEDNYM DZIECKIEM	RODZINY Z DWOJGIEM DZIECI	RODZINY Z TROJGIEM DZIECI	RODZINY Z CZWORGIEM I WIĘCEJ DZIECI
1	Liczba rodzin pobierających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka, z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	84	79	30	21
w tym:	bez dochodu	19	5	2	0
	do 400 zł	4	12	7	9
	od 400,01 do 574 zł	8	7	2	1
	od 574,01 do 674 zł	3	6	4	2
	od 674,01 do 754 zł	2	5	2	3
	od 754,01 do 1100 zł	17	18	3	2
	od 1100,01 do 1500 zł	21	11	7	2
od 1500,01 do 1922 zł	10	15	3	2	

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1922,00 zł.

Wniosek o wypłatę jednorazowej zapomogi składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, a w przypadku gdy wniosek dotyczy dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego - w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobienia nie później niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia. Wniosek złożony po terminie organ właściwy pozostawia bez rozpoznania.

Biorąc pod uwagę kryterium dochodowe rodzin pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy, dane kształtują się w następujący sposób:

Tabela nr 9. Informacje o rodzinach pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy.

L. P.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Okres : 01.01.2021 r. – 31.12.2021 r.
1	Liczba rodzin pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy, z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	5
w tym:	bez dochodu	0
	do 400 zł	0
	od 400,01 do 664 zł	3
	od 664,01 do 764 zł	2
	od 764,01 do 859 zł	0

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli:

- 1) nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub
- 2) rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej

- w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie

przekracza kwoty 764,00 zł. W przypadku gdy łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę przekracza kwotę uprawniającą daną osobę do specjalnego zasiłku opiekuńczego o kwotę niższą lub równą kwocie odpowiadającej najniższemu zasiłkowi rodzinnemu przysługującemu w okresie, na który jest ustalany, specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli przysługiwał w poprzednim okresie zasiłkowym. W przypadku przekroczenia dochodu w kolejnym roku kalendarzowym specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w wysokości 620,00 zł miesięcznie. Kwotę specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługującą za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które świadczenie przysługuje.

Na wypłatę świadczenia 1 zł za 1 zł przeznaczono kwotę **127 988,59 zł**, została wliczona na wypłatę świadczeń rodzinnych. Zasada ta dotyczy zasiłku rodzinnego i dodatków do niego:

- becikowego,
- z tytułu samotnej opieki nad dzieckiem,
- korzystanie z urlopu wychowawczego,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- kształcenia i rehabilitacji niepełnosprawnego dziecka,
- rozpoczęcia roku szkolnego, nauki dziecka poza miejscem zamieszkania.

Świadczenie rodzinne w postaci 1 zł za 1 zł. przysługuje rodzinom, gdzie dochód przekroczył wymagane Ustawą o świadczeniach rodzinnych kryterium. Dzięki niej rodzice otrzymujący zasiłek rodzinny wraz z dodatkami po uzyskaniu przez członków rodziny dochodu powodującego przekroczenie ustawowego kryterium nie tracą prawa do świadczeń i mogą nadal je otrzymywać. Świadczenia wypłacane są wtedy w wysokości różnicy między przysługującą kwotą świadczeń, tzw. „łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami” a wysokością dochodu rodziny otrzymywanego ponad kryterium dochodowe.

Wysokość świadczeń jest wówczas pomniejszona o kwotę „przekroczenia kryterium dochodowego” pomnożoną przez liczbę osób w danej rodzinie.

Kwota przekroczenia nie może być wyższa niż suma otrzymywanych świadczeń, a wyrównanie jest wypłacane, gdy jego wysokość jest wyższa lub równa 20,00 zł.

Tabela nr 10. Świadczeniobiorcy i wydatki na świadczenia rodzinne w 2021 r.

L. P.	WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W PLN
1	Zasiłek rodzinny	14 006	1 552 690,15
2	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	6 829	824 799,74
2.1	urodzenia dziecka	79	64 946,59
2.2	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	419	155 952,49
2.3	samotnego wychowywania dziecka	859	161 414,90
2.4	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	1 114	113 688,64
w tym:	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	153	13 691,06
	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	961	99 997,58
2.5	rozpoczęcia roku szkolnego	1 498	71 960,84
2.6	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	36	2365,76
w tym:	na pokrycie wydatków związanych z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	21	1 330,76
	na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	15	1 035,00
2.7	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	2 824	254 470,52
3	Zasiłek rodzinny z dodatkami (poz. 1+2)	20 835	2 377 489,89
4	Zasiłek pielęgnacyjny	17 089	3 687 013,00
5	Świadczenie pielęgnacyjne	2 198	4 282 327,00
6	Specjalny zasiłek opiekuńczy	55	34 100,00
7	Świadczenia opiekuńcze (poz. 4+5+6)	19 342	8 003 440,00
8	Razem świadczenia (poz. 3+7)	40 177	10 380 929,89
9	Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	222	222 000,00
10	Świadczenia rodzicielskie	1 132	1 040 148,00
11	Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego ustalone na podstawie przepisów o koordynacji systemu zabezpieczenia społecznego (art. 5 ust. 3 ustawy- przekroczenie kwoty uprawniającej do zasiłku rodzinnego)	44	5 594,70
RAZEM (8+9+10+11)		41 575	11 648 672,59

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

Dodatki do zasiłku rodzinnego:

1) z tytułu urodzenia dziecka - przysługują matce lub ojcu albo opiekunowi prawnemu dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka w wieku do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia, jeżeli nie został przyznany rodzicom lub opiekunowi prawnemu dziecka. Dodatek przysługuje jednorazowo, w wysokości 1 000,00 zł.

2) z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego -

przysługują matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli dziecko pozostaje pod jego faktyczną opieką, nie dłużej niż przez okres:

- 24 miesiące kalendarzowych,
- 36 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu,
- 72 miesiące kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Dodatek w wysokości 400,00 zł przysługuje miesięcznie, niezależnie od liczby dzieci pozostających pod jej opieką.

3) z tytułu samotnego wychowywania dziecka – przysługują samotnie wychowującym dziecko matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców dziecka, ponieważ:

- drugi z rodziców dziecka nie żyje;
- ojciec dziecka jest nieznan;
- powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone;
- osobie uczącej się, jeżeli oboje rodzice osoby uczącej się nie żyją.

Dodatek przysługuje w wysokości 193,00 zł miesięcznie na dziecko, nie więcej jednak niż 386,00 zł na wszystkie dzieci.

W przypadku dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności kwotę dodatku zwiększa się o 80,00 zł na dziecko, nie więcej jednak niż o 160,00 zł na wszystkie dzieci.

4) z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej - przysługują matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka w wysokości 95,00 zł miesięcznie na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego.

5) z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego - przysługują matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka w wieku:

- do ukończenia 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności;

- powyżej 16 roku życia do ukończenia 24 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Przysługuje miesięcznie w wysokości 90,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia i 110,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

6) z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego - przysługują matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na częściowe pokrycie wydatków związanych z rozpoczęciem w szkole nowego roku szkolnego. Przysługuje również na dziecko rozpoczynające roczne przygotowanie przedszkolne.

Dodatek przysługuje raz w roku 100,00 zł na dziecko.

7) z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania - przysługują matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka lub osobie uczącej się:

- w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadpodstawowej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności - w wysokości 113,00 zł miesięcznie na dziecko albo w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły, w przypadku dojazdu do szkoły ponadpodstawowej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole ponadpodstawowej - w wysokości 69,00 zł miesięcznie na dziecko.

Ww. dodatek przysługuje przez 10 miesięcy w roku w okresie pobierania nauki od września do czerwca następnego roku kalendarzowego.

W 2021 r. przyjęto 3 958 wniosków i pism o przyznanie świadczeń rodzinnych.

W związku z powyższym wydano:

- 1) 1 524 decyzji przyznających świadczenia rodzinne;
- 2) 244 decyzje odmowne;
- 3) 219 zaświadczeń.

W 2021 r. świadczeniobiorcy złożyli do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach 45 odwołań od wydanych decyzji, z czego 11 decyzji utrzymano w mocy, 33 uchylono, w 1 przypadku nie udzielono odpowiedzi.

5.2. Świadczenie „Za życiem”

Dnia 1 stycznia 2017 roku weszła w życie Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”. Ustawa określa uprawnienia kobiet w ciąży i ich rodzin do wsparcia w zakresie świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny.

Na mocy tejże ustawy kobieta w ciąży i jej rodzina, a w szczególności kobieta w ciąży powikłanej, kobieta w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz rodziny dzieci, u których zdiagnozowano „ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu” jest uprawniona do:

- poradnictwa w zakresie przewyższania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka;
- wsparcia psychologicznego;
- pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych oraz dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Poradnictwo w ww. zakresie koordynowane jest przez asystenta rodziny, o którym mowa w Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Świadczenie „Za Życiem” jest świadczeniem jednorazowym i przysługuje w kwocie 4 000,00 zł.

W ramach środków na świadczenia rodzinne, w okresie sprawozdawczym świadczenie przyznano 3 rodzinom, na łączną kwotę **12 000,00 zł**. Koszty obsługi ww. świadczenia wyniosły **360,00 zł**.

5.3. Zasiłki dla opiekuna

Z dniem 14 maja 2014 roku weszła w życie Ustawa określająca warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekuna osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Zasiłek dla opiekuna z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności:

- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

- opiekun zaprzestał prowadzenia gospodarstwa rolnego;

- małżonkowie rolników lub domownicy zaprzestali prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego albo wykonywania przez nich pracy w gospodarstwie rolnym. Osobom innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki, przysługuje zasiłek dla opiekuna, gdy nie ma osoby spokrewnionej w pierwszym stopniu lub gdy osoba ta nie jest w stanie sprawować opieki. Wysokość świadczenia wynosi 620,00 zł. miesięcznie. W roku 2021 zasiłek dla opiekuna wypłacono 10 osobom na łączną kwotę 61 256,00 zł.

5.4. Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe

Ośrodek opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe dla 132 wnioskodawców opiekujących się osobami niepełnosprawnymi na kwotę **762 962,49 zł** oraz składki na ubezpieczenia zdrowotne dla 110 osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne na łączną kwotę **202 669,96 zł**.

5.5. Fundusz Alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują jeżeli średni miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 900,00 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże w kwocie nie wyższej niż 500 zł.

Ośrodek w okresie sprawozdawczym wypłacił świadczenia z funduszu alimentacyjnego dla 305 dzieci na ogólną kwotę **1 288 967,49 zł**. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacane są dla 237 rodzin. Przeciętne miesięczne wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego wynosiły **107 413,95 zł**, a przeciętna wysokość świadczenia wynosiła **352,18 zł**.

W 2021 r. Ośrodek otrzymał kwotę **773 456,19 zł** tytułem ściągniętych przez komornika należności od dłużników alimentacyjnych (fundusz alimentacyjny, zaliczki alimentacyjne).

5.6. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych z tytułu funduszu alimentacyjnego

W okresie sprawozdawczym Ośrodek zarejestrował **272** dłużników alimentacyjnych zamieszkałych na terenie Raciborza mających zaległości z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Podjęto następujące działania wobec dłużników alimentacyjnych:

- 1) wystosowano wezwania o przeprowadzenie wywiadu środowiskowego do 229 dłużników alimentacyjnych;
- 2) przeprowadzono wywiady alimentacyjne oraz odebrano oświadczenia majątkowe u 49 dłużników alimentacyjnych;
- 3) wystąpiono do Urzędu Pracy z wnioskiem o aktywizację zawodową dłużników alimentacyjnych pozostających bez pracy w 14 przypadkach;
- 4) wystąpiono do Starostwa o zatrzymanie prawa jazdy w 16 przypadkach;
- 5) wystąpiono do Prokuratury z wnioskiem o ściganie za przestępstwo w 202 przypadkach.

Zgodnie z Uchwałą Budżetową Miasta Racibórz na 2021 rok nr XXVIII/391/2021 Dział Świadczeń Rodzinnych otrzymał w 2021 r. kwotę **150 000 zł** na pokrycie kosztów postępowania wobec dłużników alimentacyjnych. Kwota powyższa stanowi dochody gminy, a pozyskana została z tytułu 40% ściągniętych należności od dłużników alimentacyjnych.

5.7. Stypendia socjalne

Pomoc materialna o charakterze socjalnym jest udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia. Istnieją dwa rodzaje pomocy, o które może ubiegać się rodzic, opiekun, dyrektor szkoły, bądź pełnoletni uczeń:

- 1) stypendium szkolne, które jest świadczeniem okresowym przydzielanym na dany rok szkolny na okres nie krótszy niż 1 miesiąc i nie dłuższy niż 10 miesięcy.
- W 2021 r. miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie może być większa niż 528 zł.

2) zasiłek szkolny, jest to pomoc o charakterze jednorazowym, przyznawanym w przypadku wystąpienia zdarzenia losowego które warunkuje przyznanie pomocy.

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego. Może zostać przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym.

W 2021 r. Ośrodek otrzymał na realizację wypłaty stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych kwotę **30 000,00 zł** z budżetu miasta oraz kwotę **78 328,00 zł** z budżetu państwa.

Na skutek przyjętych wniosków 60 uczniom przyznano stypendium szkolne na kwotę **69 848,36 zł**, z czego pokryto w ramach środków własnych – **13 969,68 zł** oraz ze środków budżetu państwa kwotę **55 878,68 zł**.

5.8. Dodatki mieszkaniowe

Od dnia 1 stycznia 2012 r. wypłata dodatków mieszkaniowych jest realizowana przez Ośrodek na mocy Zarządzenia nr 512/2011 Prezydenta Miasta Racibórz z dnia 22 listopada 2011 r. w sprawie upoważnienia Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu do prowadzenia postępowań, a także wydawania i podpisywania decyzji oraz wszelkiej korespondencji z zakresu dodatków mieszkaniowych.

Aby otrzymać dodatek mieszkaniowy, **trzeba spełniać trzy warunki**. Dotyczą one wysokości dochodów w gospodarstwie domowym, metrażu zajmowanego lokalu i tytułu prawnego do niego.

Budżet na ww. zadanie w 2021 r. wyniósł **2 400 000,00 zł**. W okresie sprawozdawczym rozpatrzono 1 448 wniosków na dodatki mieszkaniowe, z czego wydano 70 decyzji o odmowie przyznania świadczenia, 1378 decyzji przyznających oraz 182 decyzje umarzających postępowanie, wygaszających lub wstrzymujących wypłatę. Decyzją administracyjną przyznano dodatki na łączną kwotę **2 315 067,35 zł**.

5.9. Dodatki energetyczne

Ośrodek od 1 marca 2014 r. również realizuje wypłatę zryczałtowanych dodatków energetycznych na mocy Uchwały nr XXXVI/496/2014 Rady Miasta Racibórz z dnia 29 stycznia 2014 r. w sprawie upoważnienia Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu do załatwienia indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej dotyczących zryczałtowanego dodatku energetycznego.

Dodatek przysługuje odbiorcy wrażliwemu, czyli osobie, która złoży wniosek o przyznanie dodatku energetycznego i która jednocześnie, ma przyznany dodatek mieszkaniowy, jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Budżet w 2021 r. wyniósł **53 448,13 zł**. W tym okresie przyjęto 605 wniosków na dodatek energetyczny, z czego wydano 21 decyzji o odmowie przyznania świadczenia, 21 decyzji umarzających, uchylających lub wygaszających. W 2021 r. przyznano dodatki na łączną kwotę **49 348,68 zł**, natomiast kwotę **986,00 zł** przeznaczono na obsługę zadania.

5.10. Świadczenie wychowawcze (500 plus)

Od dnia 1 kwietnia 2016 r. realizowana jest przez Ośrodek wypłata świadczenia wychowawczego (500 plus), którego budżet na rok 2021 wyniósł **46 250 000,00 zł**.

W okresie sprawozdawczym przyjęto 5552 wnioski o przyznanie świadczenia wychowawczego. Świadczenie wychowawcze w 2021 roku było wypłacane dla **8 190** dzieci. Kwota wypłaconych świadczeń w 2021 r. wyniosła **46 015 002,45 zł**, z czego **339 608,16 zł** przeznaczono na obsługę realizacji programu, w tym **262 891,06 zł** na wynagrodzenia.

5.11. Świadczenie Dobry Start (300 plus)

Z dniem 1 lipca 2018 r. rozpoczęto realizację wypłat świadczenia *Dobry Start*, którego budżet w 2021 r., wyniósł **600,00 zł**. Świadczenie w wysokości 300,00 zł wypłacane było zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa i dotyczyło 2 wniosków przyjętych w roku ubiegłym (2020) na rok szkolny 2020/2021, w sprawie których postępowanie zostało zawieszona, a następnie podjęte w roku 2021.

Świadczenie przysługiwało raz w roku na dziecko uczące się w szkole, do 20 roku życia oraz dziecko niepełnosprawne do 24 roku życia pod warunkiem kontynuacji nauki w szkole.

Od 1 lipca 2021 r. wypłatę świadczeń w ramach programu *Dobry Start* przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

5.12. „Czyste Powietrze”

Z dniem 1 października 2020 r. weszła w życie Ustawa z dnia 14 października 2020 r. o zmianie Ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw.

Ww. Ustawa wprowadza w Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska nowe regulacje w art. 411 ust. 10g-10s w zakresie obowiązku wydawania przez Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów miast zaświadczeń dla osób fizycznych, które zamierzają składać wnioski o przyznanie dofinansowania z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej lub z Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w tym w ramach części 2 Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”.

W związku z realizacją tego zadania wydano 84 zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego.

VI. DZIAŁALNOŚĆ DZIENNEGO DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ PRZY „PLACU WOLNOŚCI” I MIESZKANIA WSPOMAGANE.

6.1. Dzienny Dom Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności” i mieszkania wspomagane. Placówka jest Ośrodkiem Wsparcia, miejscem realizacji Projektu.

Projekt „Wsparcie organizacji usług społecznych” realizowany jest w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (Europejski Fundusz Społeczny) dla osi priorytetowej: IX. Włączenie społeczne dla działania: 9.2. Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne dla poddziałania: 9.2.2. Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – RIT. W okresie sprawozdawczym realizowano projekt w zakresie rekrutacji uczestników do zadania numer 1 Dzienny Dom Pomocy, który dysponuje 30 miejscami oraz do zadania numer 2 tj. Mieszkania Wspomagane z zachowaniem reżimu sanitarnego w ilości 20 miejsc w 16 mieszkaniach.

Projekt ma na celu wzrost jakości i dostępności usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez objęcie wsparciem w sumie 30 kobiet i 30 mężczyzn z Raciborza z niepełnosprawnością i niesamodzielnych w okresie od października 2020 do grudnia 2022. Projekt zakłada również zapewnienie wspierających usług społecznych w postaci niezbędnej pomocy,

terapii, warsztatów i innych form wsparcia wzmacniających aktywność oraz samodzielność życiową uczestników.

Na początku roku kontynuowane były prace z wyposażaniem, uruchamianiem instalacji i urządzeń, przygotowaniem i realizacją umów z wykonawcami usług, weryfikacją dokumentacji obiektu, doposażeniem pomieszczeń. Przygotowano mieszkania do zamieszkania w związku z rozpoczętą rekrutacją do mieszkań wspomaganych. Na bieżąco, zgodnie z zawartymi umowami z wykonawcami serwisowano i konserwowano windy osobowe, towarowe i platformę dla niepełnosprawnych. Przeprowadzono procedurę przeglądu gaśnic i oceny bezpieczeństwa pożarowego oraz procedurę przeglądu kominiarskiego. W drodze przetargu wybrano firmę cateringową w celu realizacji usługi dostawy obiadów dla uczestników Dziennego Domu.

Udostępniono na stronie internetowej i w biurze Projektu Regulaminy „Mieszkań Wspomaganych” oraz „Dziennego Domu Pomocy Społecznej”.

Na podstawie Zarządzeń Dyrektora OPS zostały powołane Komisje Rekrutacyjne.

1) Proces rekrutacji do mieszkań wspomaganych ma charakter ciągły, o wynikach rekrutacji osoba ubiegająca się o mieszkanie jest informowana indywidualnie. W roku 2021 odbyło się 8 komisji rekrutacyjnych, w czasie których rozpatrzono 35 wniosków kandydatów do uczestnictwa w Projekcie – w tym:

a) 21 osób zostało zakwalifikowanych do mieszkań wspomaganych z czego 6 osób zrezygnowało z uczestnictwa, a 2 osoby zmarły(w tym jedna osoba podpisała umowę ale nie zdążyła się wprowadzić);

b) 9 osób nie zostało zakwalifikowanych z powodu nie spełniania kryteriów Projektu;

c) 4 osobom Komisja zaproponowała uczestnictwo w projekcie „Wsparcie organizacji usług społecznych” zadanie nr 1 Dzienny Dom Pomocy;

d) wniosek 1 osoby nie był procedowany ze względu na sprzeczne oświadczenia na wnioskach.

2) W roku 2021r. odbyło się 6 komisji rekrutacyjnych do uczestnictwa w projekcie „Wsparcie organizacji usług społecznych” zadanie numer 1 Dzienny Dom Pomocy Społecznej. Łącznie wpłynęło 26 formularzy zgłoszeniowych, w tym:

a) 22 osoby zostały zakwalifikowane do Dziennego Domu z czego 2 osoby zrezygnowało z uczestnictwa;

b) 1 osoba zmarła w trakcie rekrutacji;

c) 2 osoby nie zostały zakwalifikowane z powodu nie spełniania kryteriów Projektu;

d) ponad to formularz zgłoszeniowy jednego kandydata nie był procedowany z uwagi na rezygnację z uczestnictwa w projekcie jeszcze przed przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego.

Na dzień 31.12.2021 r. było zamieszkałych 11 mieszkań wspomaganych przez (12 mieszkańców). Jedna osoba została zakwalifikowana lecz pozostawała w trakcie dopełniania formalności związanych z podpisaniem umowy i kontraktu.

W Dziennym Domu Pomocy Społecznej na dzień 31.12.2021 r. było 20 uczestników.

W roku 2021 w DDPS zostały zatrudnione osoby na stanowisku: opiekun mieszkań wspomaganych, instruktor terapii zajęciowej, pracownik socjalny, opiekun animator, pielęgniarka, konserwator.

W okresie sprawozdawczym prowadzono promocję projektu. Udostępniono szklarnię w ramach zajęć florystycznych i hortikuloterapii. Zakupiono sprzęt rehabilitacyjny i komputerowy, materiały na warsztaty malarskie, batiki, warsztaty aromaterapii oraz muzykoterapii, gry planszowe i książki w celu zapewnienia uczestnikom treningu umysłowego oraz wzajemnej integracji. Ze środków własnych zakupiono materiały biurowe, środki higieniczne, oraz artykuły ogrodnicze. W Ośrodku ponoszono odpłatności związane z jego utrzymaniem – opłaty za media, serwisowanie instalacji i urządzeń, opłaty lokalne.

Na dzień sporządzenia sprawozdania nadal prowadzone są nabory:

1) uczestników do Dziennego Domu w ramach projektu „Wsparcie organizacji usług społecznych”.

2) mieszkańców mieszkań wspomaganych w ramach projektu „Wsparcie organizacji usług społecznych”.

Dzienny Dom Pomocy Społecznej przy Pl. Wolności realizuje usługi społeczne świadczone w społeczności lokalnej mające na celu zapewnienie uczestnikom projektu wsparcia asystenckiego, pomocy środowiskowej oraz doraźną pomoc w zdarzeniach losowych. Zorganizowano dzień seniora, spotkanie Mikołajkowe, Wigilię oraz wyjście do kina. W ramach projektu zaplanowano również działania skupiające się na wzmacnianiu aktywności i samodzielności życiowej uczestników.

6.2. Mieszkania chronione

Mieszkanie chronione jest jedną z form pomocy społecznej dla osób, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają pomocy i opieki w zaspokojeniu niezbędnych potrzeb oraz dla ofiar przemocy domowej. Osoby te przygotowują się do samodzielnego funkcjonowania w środowisku oraz integrują się ze społecznością lokalną.

Ośrodek dysponował 2 lokalami (3 pokojowymi) z zasobów miejskich. W 2021 r. w mieszkaniach przebywały 3 osoby dorosłe. W miesiącu kwietniu 2021 r. osoby zamieszkujące mieszkania chronione skorzystały ze wsparcia w ramach projektu w postaci mieszkań wspomaganych. Z uwagi na powyższe Ośrodek wypowiedział umowy najmu i zdał lokale do Miejskiego Zarządu Budynków.

Za powyższe lokale odpłatność w łącznej wysokości **3 419,27 zł** zgodnie z przyznaną decyzją, uiściły 3 osoby.

VII. SYSTEM WSPARCIA RODZIN I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

Pomoc dziecku i rodzinie obejmuje: pracę z rodziną i kompleksowe oddziaływanie na rodzinę poprzez pomoc o charakterze profilaktycznym, ochronnym oraz aktywizującym do poszukiwania samodzielnych rozwiązań.

Działania te są realizowane poprzez asystentów rodziny oraz Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego podstawą działalności są regulacje określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018-2021, przyjętym z dniem 25 października 2017 r. Uchwałą Rady Miasta Nr XXXIII/479/2017.

Cele programu zakładają: prowadzenie zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (m.in. przez Zespół Interdyscyplinarny), profesjonalizację kadry działającej w obszarze przeciwdziałania przemocy, zwiększanie poziomu świadomości społecznej w tym temacie oraz systematyczne monitorowanie problemu przemocy. Zgodnie z ustawą Ośrodek zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną prac Zespołu.

7.1. Asystenci rodziny

W okresie sprawozdawczym Ośrodek zatrudniał 5 asystentów rodziny, którzy realizowali zadania nałożone na gminę Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary:

- 1) bezpośrednią pracę z rodzicami;
- 2) bezpośrednią pracę z dziećmi;
- 3) działania realizowane na rzecz dziecka i rodziny;
- 4) organizację własnego warsztatu pracy.

Funkcje asystenta rodziny:

- wsparcie psychologiczno-emocjonalne;
- diagnostyczno-monitorujące;
- opiekuńcze;
- doradcze;
- mediacyjne;
- wychowawcze;
- motywująco-aktywizujące;
- koordynacja działań skierowanych na rodzinę.

Pomocą asystentów w 2021 r. objętych było 87 rodzin (w tym 137 dzieci), w których występowały problemy opiekuńczo-wychowawcze. Wśród rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, 74 zobowiązanych zostało do współpracy postanowieniem Sądu, natomiast 13 na wniosek pracownika socjalnego.

W okresie sprawozdawczym 64 dzieci przebywało w pieczy zastępczej. Spośród nich 40 dzieci przebywało w rodzinach zastępczych, natomiast 23 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (w Samborowicach, Kuźni Raciborskiej, Cyprzanowie oraz Pogrzebieniu). Ponadto 1 dziecko przebywało w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym. Do rodziny biologicznej powróciło 2 dzieci przebywających w Placówce Opiekuńczo-wychowawczej i 1 dziecko przebywające w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym.

Działania asystentów rodziny w oparciu o Ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” polegają na koordynowaniu wsparcia dla rodzin oczekujących na narodziny dziecka, posiadających dokument potwierdzający ciążę lub rodzin z dzieckiem posiadających zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

W 2021 r. dwie rodziny objęte były współpracą w ramach Ustawy „Za życiem”.

Współpraca z 1 rodziną została zakończona z uwagi na zmianę jej miejsca zamieszkania rodziny poza Gminą Racibórz. Ponadto w okresie sprawozdawczym asystenci rodziny udzielili 10 porad w ramach programu „Za życiem”.

Najczęstszymi problemami występującymi w rodzinach objętych nadzorem asystenta są:

- niezaradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- niepełnosprawność intelektualna;
- alkoholizm;
- bezrobocie;
- wielodzietność;
- samotne macierzyństwo;
- choroby psychiczne;
- zadłużenia;
- brak organizacji wolnego czasu dzieciom;
- uzależnienie od substancji psychoaktywnych;
- problemy w załatwianiu spraw urzędowych.

Niejednokrotnie w środowiskach występuje jednocześnie kilka problemów, a niezaradność opiekuńczo - wychowawcza nie jest problemem pierwotnym.

Asystenci prowadzą monitoring rodzin, zwłaszcza sytuacji dzieci w tych rodzinach, z uwagi na trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Działania te mają charakter regularnych wizyt w miejscu zamieszkania, stałego kontaktu telefonicznego z członkami rodzin i służbami społecznymi.

Praca asystenta z rodziną i na jej rzecz to m.in.:

- a) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną, w której wychowują się dzieci, co odbywa się w ścisłej współpracy z członkami rodziny i z pracownikiem socjalnym;
- b) współpraca z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej;
- c) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego oraz pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;
- d) towarzyszenie podczas wizyt np. w urzędach, w sądach, u lekarzy, w szkole itp.;
- e) wspieranie aktywności społecznej rodzin oraz motywowanie do gospodarowania czasu wolnego dzieciom (wspólne odrabianie zajęć domowych,

wykorzystanie dodatkowych form wsparcia środowiskowego, jak np. świetlice, kluby młodzieżowe);

f) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;

g) kontakt z kuratorem, pedagogiem, szkołą;

h) motywowanie do podjęcia leczenia w poradniach - poradnie zdrowia psychicznego, poradnie terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu, poradnie specjalistyczne, poradnie służby zdrowia;

i) pośredniczenie w przekazywaniu ubrań, mebli, sprzętu AGD dla rodzin objętych asystenturą.

W okresie sprawozdawczym asystenci zakończyli współpracę z 26 rodzinami. Powodem zakończenia współpracy było:

- osiągnięcie założonych celów - 7 rodzin;
- zaprzestanie współpracy z asystentem rodziny przez klienta - 11 rodzin;
- zmiana metody pracy - 1 rodzina;
- brak efektów pracy - 7 rodzin.

7.2. Niebieska Karta. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Pracownicy socjalni w swojej pracy posługują się formularzem *Niebieskiej Karty*. Tryb postępowania w przypadku zaistnienia przemocy w rodzinie określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r., w sprawie Procedury *Niebieskie Karty* oraz wzorów formularzy *Niebieska Karta*.

W ramach procedury pracownik socjalny:

1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

2) udziela kompleksowych informacji o:

a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie;

b) formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc;

c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie;

4) zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;

5) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

W myśl art. 9d ust. 2 Ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie procedurę udzielania pomocy wszczynają przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia.

Osoby te, które jako pierwsze miały kontakt z ofiarą przemocy, wypełniają **formularz A** (załącznik nr 1 do rozporządzenia). Następnie w ciągu 7 dni przekazują go do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. Ten z kolei przekazuje go członkom zespołu lub grupie roboczej nie później niż po 3 dniach od daty przyjęcia.

Ofiara przemocy otrzymuje **formularz B** (załącznik nr 2), gdzie znajdzie informacje m.in. o formach pomocy, które jej przysługują. Dalsze działania wobec ofiar przemocy podejmuje się na podstawie **formularza C** (załącznik nr 3) np. w kwestii realizacji indywidualnego planu pomocy i organizacji wsparcia medycznego lub socjalnego. Praca ze sprawcą przemocy odbywa się natomiast po uzupełnieniu **formularza D** (załącznik nr 4). Zakończenie procesu udzielania pomocy nie wymaga wypełnienia *Niebieskiej Karty*.

W 2021 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 115 *Niebieskich Kart*, z czego:

- 1) 103 sporządzonych przez funkcjonariuszy policji;
- 2) 11 sporządzonych przez pracowników socjalnych Ośrodka;
- 3) 1 sporządzoną przez pracownika oświaty – pedagoga szkolnego.

Do każdej sporządzonej *Niebieskiej Karty* powołano grupę roboczą, której celem było opracowanie planu pomocy rodzinom zagrożonym przemocą.

W ramach ustalonego planu pomocy rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej:

- 1) złożono 53 wnioski do III Wydziału Rodzinnego Sądu Rejonowego w Raciborzu z prośbą o wgląd w sytuację małoletnich członków rodziny;

2) w sprawie 7 rodzin przekazano zgromadzoną dokumentację prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” do Sądu Rejonowego w Raciborzu;

3) w sprawie 5 rodzin złożono wnioski do Wydziału Kryminalnego KPP w Raciborzu o możliwości popełnienia przestępstwa;

4) w sprawie 27 rodzin przekazano zgromadzoną dokumentację prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” do toczącego się postępowania w Wydziale Kryminalnym KPP w Raciborzu;

5) w sprawie 12 rodzin nawiązano współpracę i przekazano dokumenty do innych Zespołów Interdyscyplinarnych;

6) w sprawie 27 rodzin podjęto współpracę z Fundacją Centrum Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem w Raciborzu przy ul. Szewskiej 3/8;

7) w sprawie 6 rodzin pracownik socjalny występował w charakterze świadka w Wydziale Kryminalnym KPP w Raciborzu, w sprawie 5 rodzin przed Sądem Rejonowym w Raciborzu;

8) wystosowano 12 pisemnych wezwań dla osób stosujących przemoc, 8 pisemnych zaproszeń dla osób doznających przemocy;

9) odbyły się 3 spotkania grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego w placówkach oświatowych w ramach prowadzonych procedur u uczniów szkół;

10) pracownicy socjalni dokonali interwencyjnego odebrania dwojga małoletnich dzieci zgodnie z art. 12 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Stosowną dokumentację przekazano do Sądu Rejonowego w Raciborzu;

W 2021 roku odbyło się 341 spotkań grup roboczych, większość drogą telefoniczną. Członkowie grup spotykali się w trybie interwencyjnym, a skład członków był ruchomy i zależny od indywidualnych potrzeb poszczególnych rodzin. W grupach roboczych brali udział dzielnicowi, w których rewirze zamieszkuje dana rodzina, kuratorzy sądowi, pracownicy socjalni, pedagodzy, przedstawiciele placówek oświatowych, do których uczęszczają dzieci zagrożone przemocą oraz przedstawiciel GKRPA.

Celem działania Zespołu Interdyscyplinarnego jest:

1) usprawnienie systemu przepływu informacji oraz reagowania na zidentyfikowane problemy społeczne, w tym w szczególności przemocy w rodzinie;

2) zintegrowanie działań instytucji i organizacji odpowiedzialnych za realizację zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony ofiar Przemocy na lata 2018-2021;

3) umożliwienie tworzenia grup roboczych w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

W 2021 odbyło się spotkanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Na spotkaniu zaproszony prelegent z KPP Racibórz przedstawił zmiany w kodeksie postępowania cywilnego związane z nieprocesową eksmisją z miejsca zamieszkania sprawcy przemocy domowej.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego wzięli udział w szkoleniu on-line-konferencja warsztatowa dla pracowników socjalnych i asystentów rodziny – „Kompleksowa praca z rodziną z problemem przemocy domowej – procedury, formy pomocy, interwencja”, zastępca przewodniczącego Zespołu ukończył Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – interdyscyplinarne szkolenie dla osób pracowników w obszarze przemocy domowej.

VIII. PROGRAMY, PROJEKTY REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

8.1. Projekt „Drugi Brzeg”

W dniu 28.10.2020 r. ogłoszono informację o wyborze projektu „Drugi Brzeg” do uzyskania dofinansowania w ramach WND-RPSL.09.01.05-24-0048/20 kwota dofinansowania: **764 316,99 zł**. Kwota wydatków kwalifikowanych: **899 196, 46 zł**. Projekt uzyskał 56 pkt i został sklasyfikowany na 2 pozycji projektów spełniających kryteria i wybranych do dofinansowania. Projekt miał być realizowany w partnerstwie z Centrum Rozwoju Inicjatyw Społecznych CRIS z Rybnika. Planowany termin rozpoczęcia projektu przypadał na II połowę 2021 roku, została także podpisana umowa o dofinansowanie projektu.

W okresie sprawozdawczym Partner Projektu złożył rezygnację, w związku z tym termin rozpoczęcia realizacji projektu uległ przesunięciu. Podjęto również procedurę mającą na celu wyłonienie nowego Partnera Projektu.

W dniu 3 sierpnia 2021 r. wybrano Partnera tj. Stowarzyszenie PERSONA na rzecz Promocji i Ochrony Zdrowia Psychicznego w Raciborzu, który spełnił wymogi formalne i merytoryczne określone w ogłoszeniu. W okresie sprawozdawczym została również podpisana umowa z obecnym Partnerem Projektu.

Nowy termin realizacji projektu to styczeń 2022 r. - czerwiec 2023 r. Na dzień sporządzenia sprawozdania trwają czynności mające na celu wprowadzenie zmian we wniosku o dofinansowanie związanych z wyborem nowego partnera oraz podpisanie aneksu do zawartej umowy.

Głównym celem projektu „Drugi Brzeg” jest zwiększenie zdolności do zatrudnienia osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez wzmocnienie aktywności społeczności i zawodowej 5 społeczności lokalnej, zamieszkującej obszary zdegradowane Miasta Racibórz (łącznie 55 uczestników, a w tym 43 osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym) w formie usług aktywnej integracji o charakterze społecznym i zawodowym. Planowane działania z zakresu integracji społecznej obejmują animację, realizację inicjatyw lokalnych, wyjazdy edukacyjno-integracyjne, pikniki sąsiedzkie, wolontariat, usługi specjalistyczne (m. in. zdrowotne, doradztwa prawnego, psychologicznego, cyfrowego, itp.), modernizację i dostosowanie biura programu aktywności lokalnej. Działania z zakresu integracji zawodowej to indywidualna ścieżka rozwoju, wsparcie trenera pracy, instrumenty edukacyjne, certyfikowane szkolenia zawodowe, staże.

8.2. Projekt „Seniorzy poznają Ostrawę i Racibórz”

Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciborzu pozyskał środki na realizację mikroprojektu „Ośrodki Wsparcia – Seniorzy poznają Ostrawę i Racibórz” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz z budżetu państwa RP „Przekraczamy granice”. Plan na 2021 r. wyniósł 25 836,00 zł.

Głównym celem projektu było poszerzenie oferty dla seniorów po obu stronach granicy. Celem wspierania i organizowania zajęć rekreacyjnych dla seniorów była optymalizacja procesów starzenia i ograniczenie jego negatywnych skutków.

W związku z pandemią COVID-19 oraz związanym z tym zagrożeniem, wydarzenia w których mieli brać udział uczestnicy projektu zostały odwołane. Projekt został zakończony.

8.3. Program „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”- Edycja 2021

Program finansowany jest ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych - całkowita kwota dofinansowania to 13 833,75 zł.

Głównym celem programu jest podejmowanie działań przeciwdziałających dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność oraz wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, poprawę funkcjonowania w życiu społecznym, ograniczanie skutków niepełnosprawności oraz stymulację do podejmowania wszelkiego rodzaju aktywności.

Program skierowany jest do dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej

egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, oraz osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wydane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionego.

W czerwcu 2021 r. rozpoczęto nabór uczestników do programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej”- Edycja 2021, jak również ogłoszono nabór na stanowisko „Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej”. Planowany termin świadczenia usług asystenta przypadł na lipiec – grudzień 2021.

W okresie od października do grudnia 2021 r. usługami asystencji objęto 3 mieszkańców Raciborza o znacznym stopniu niepełnosprawności przez 3 wskazanych asystentów. Ogólna liczba godzin usług asystencji w ramach Programu objęła 204 godziny. Łączna kwota wykorzystanych środków na realizację Programu wyniosła 8 750,61 zł.

8.4. Wspieraj Seniora

W ramach Solidarnościowego Korpusu Wsparcia Seniorów kierując się troską o bezpieczeństwo osób starszych, uruchomiony został w IV kwartale 2020 roku Program, który ma na celu ochronę zdrowia i życia naszych Seniorów. Program „Wspieraj Seniora” był kontynuowany w 2021 roku, zakłada pomoc w dostarczaniu niezbędnych produktów do domu Seniora, którzy zdecydowali się pozostać w domu podczas pandemii, ze względu na ich bezpieczeństwo. W ramach programu pracownicy realizowali cykliczne zakupy dla seniorów zgłoszonych za pośrednictwem infolinii oraz telefonicznych zgłoszeń bezpośrednio do Ośrodka. Ponadto prowadzili sprawozdawczość w związku z realizacją programu. W okresie od stycznia do grudnia 2021 roku ogólna liczba zgłoszeń zarejestrowanych przez tut. Ośrodek w ramach programu „Wspieraj Seniora” – wynosiła 80, z czego w ramach infolinii zarejestrowano 8 zgłoszeń, pozostałe 72 zgłoszenia przyjęto poza infolinią. Całkowity koszt realizacji programu „Wspieraj Seniora” w roku 2021 wyniósł **28 418,68** zł i jest finansowy z dwóch źródeł, do których należą:

– Środki własne z budżetu gminy. Plan na dzień sprawozdawczy wynosi 18 670,00 zł, został zrealizowany w kwocie 8 033,98 zł tj. 43,03 %,

– Środki z funduszu przeciwdziałania COVID-19. Na dzień 31.12.2021 r. pozyskano środki w kwocie 25 000,00 zł, z czego wykorzystano na realizację tego zadania środki w kwocie 20 384,70 zł tj. 81,54 %.

8.5. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Obecny dokument zachowuje ważność do roku 2022. W roku 2019 przeprowadzona została ewaluacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Racibórz. Na podstawie przeprowadzonej ewaluacji sformułowano wnioski odnoszące się do celów strategicznych i kierunków działań w zakresie ich ponownego przeanalizowania i sformułowania na nowo.

IX. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Pracownicy Ośrodka w toku codziennych obowiązków podejmują na bieżąco współpracę z Urzędem Miasta Racibórz, w szczególności z Wydziałem Spraw Społecznych, Komendą Powiatową Policji, Strażą Miejską, placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi, i innymi instytucjami. W ramach prowadzonej statutowej działalności Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciborzu włącza się w różnego rodzaju inicjatywy prowadzone na terenie miasta Racibórz, które w szczególności dotyczą spraw społecznych jego mieszkańców.

9.1. Wigilia dla samotnych

W ramach inicjatywy *Wigilia dla samotnych* pracownicy tut. Ośrodka wytypowali samotne osoby, będące jednocześnie w podeszłym wieku, które otrzymały możliwość skorzystania z posiłku wigilijnego. W roku 2021 spotkanie wigilijne odbywało się w Restauracji „Raciborska” w Raciborzu. Z posiłku wigilijnego skorzystało 45 osób.

9.2. Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020

Pracownicy socjalni Ośrodka w 2021 r. wydali 297 skierowań (dla 620 osób) uprawniających do otrzymania pomocy żywnościowej w ramach *Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020*; edycja 2020; współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), realizowanego we współpracy ze Śląskim Bankiem Żywności i lokalną organizacją pozarządową.

Skierowania uzyskały zarówno osoby prowadzące jednoosobowe gospodarstwo domowe jak również osoby, które w strukturze rodziny posiadają kilku członków. Bezpłatną pomoc żywnościową mogły uzyskać osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej w rozumieniu art. 7 Ustawy o pomocy społecznej przy równoczesnym spełnieniu 220% kryterium dochodowego, które w omawianym przypadku wynosiło: dla

jednoosobowego gospodarstwa domowego 1 542,20 zł, natomiast dla osoby w rodzinie – 1 161,60 zł.

9.3. Prace społecznie użyteczne

Dnia 20 stycznia 2021 r. zostało podpisane Porozumienie nr CAZ/RP.680.2.2021. MB pomiędzy Starostą Powiatu Raciborskiego i Prezydentem Miasta Racibórz w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych.

Prace społecznie użyteczne to forma wsparcia skierowana do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, które jednocześnie korzystają ze świadczeń pomocy społecznej, bądź uczestniczą w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej lub w indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego. Osoba wykonująca prace społecznie użyteczne zachowuje status osoby bezrobotnej w trakcie wykonywania prac.

Rodzaj prac wykonywanych przez osobę skierowaną obejmował głównie prace w zakresie pomocy konserwatorskiej, kuchennej, prace porządkowe wewnątrz oraz na zewnątrz budynków. Stawka godzinowa w roku 2021 za świadczone prace społecznie użyteczne wyniosła od 8,70 zł. do 9,00 zł. Prace mogły być wykonywane w wymiarze do 10 godzin tygodniowo. Powiatowy Urząd Pracy dokonywał refundacji w wysokości 60% ze środków Funduszu Pracy, a 40% pokrywała Gmina Racibórz.

W roku 2021 na podstawie planu potrzeb 25 jednostek złożyło zapotrzebowanie na organizację prac, w ramach których łącznie przepracowało **31 osób** (4 osoby biorące udział w programie otrzymał zatrudnienie). Raciborskie placówki chętnie korzystały z takiej formy wsparcia, ponieważ poprzez wykonywanie prostych, ale czasochłonnych czynności wspierały pracowników poszczególnych jednostek. Uczestnicy programu natomiast zdobyli doświadczenie zawodowe, które zwiększyło ich szanse na uzyskanie pracy na otwartym rynku pracy.

X. PODNOSZENIE KWALIFIKACJI, SZKOLENIA PRACOWNIKÓW ORAZ SPRAWY ADMINISTRACYJNO-KADROWE

W 2021 r. pracownicy Ośrodka uczestniczyli w szkoleniach online oraz stacjonarnych z zakresu:

- 1) dodatków mieszkaniowych;
- 2) koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w przedmiocie świadczeń rodzinnych i świadczenia wychowawczego;

- 3) należności w jednostkach budżetowych;
- 4) zapewnienia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami i minimalnych wymagań dotyczących ustawy o zapewnieniu dostępności;
- 5) programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - Edycja 2021;
- 6) nowelizacji ustawy o pomocy społecznej, wywiadu środowiskowego;
- 7) wspierania rodziny i pieczy zastępczej;
- 8) przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 9) kierowania do schroniska osób bezdomnych;
- 10) Polskiego Ładu i zmian od 1 stycznia 2022 r.;
- 11) nowego programowania 2021-2027 dot. Funduszy UE;
- 12) wdrożenia mechanizmu ochrony sygnalistów;
- 13) elektronizacji zamówień publicznych.

W 2021 r. podpisano z Powiatowym Urzędem Pracy w Raciborzu umowę o finansowanie z Krajowego Funduszu Szkoleniowego działań na rzecz kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców. W ramach tej umowy pracownicy skorzystali ze szkoleń z zakresu:

- 1) świadczeń nienależnie pobranych oraz egzekucji w pomocy społecznej oraz egzekucji świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego i funduszu alimentacyjnego;
- 2) świadczenia pielęgnacyjnego;
- 3) nowych zasad liczenia dochodu w dodatkach mieszkaniowych;
- 4) urlopów wypoczynkowych i uprawnień związanych z rodzicielstwem;
- 5) podatku dochodowego od osób fizycznych;
- 6) stypendiów szkolnych;
- 7) realizacji zadań statutowych Ośrodków Pomocy Społecznej w ujęciu finansowym i księgowym;
- 8) zasad polityki rachunkowości.

W grudniu 2021 roku rozliczono umowę zawartą z Powiatowym Urzędem Pracy o finansowaniu z Krajowego Funduszu Szkoleniowego działań na rzecz kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców. Pierwotna kwota dofinansowania KFS wynosiła 2 997,60 zł. Ostatecznie wykorzystano 2 931,20 zł z przyznanych środków na kształcenie ustawiczne w ramach KFS. W grudniu zwrócono różnicę w kwocie 66,40 zł na konto Powiatowego urzędu Pracy w Raciborzu, rozliczając tym samym całe dofinansowanie.

W 2021 pracownicy korzystali także z bezpłatnych szkoleń, prelekcji organizowanych przez Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach, Fundację Credo, a także Centrum Szkoleń i Innowacji z zakresu:

- 1) wspierania zdrowia psychicznego;
- 2) zapobiegania zakażeniom HIV i zwalczania AIDS;
- 3) edycji tekstu oraz arkusza kalkulacyjnego.

Jeden pracownik ukończył kurs uprawniający do zajmowania się eksploatacją urządzeń instalacji i sieci na stanowisku eksploatacji G-1E.

W 2021 roku przeprowadzono szkolenia wstępne oraz okresowe z zakresu BHP:

- 1) szkolenie wstępne – 15 pracowników (w tym, 1 osoba przyjęta na prace społecznie użyteczne, 1 osoba skierowana na praktykę zawodową oraz 1 osoba na stanowisko kierownicze);
- 2) szkolenie okresowe – 8 pracowników.

Przeprowadzono także szkolenie dla pracowników z zakresu pierwszej pomocy oraz zwalczania pożarów i ewakuacji.

Przygotowano dla Głównego Urzędu Statystycznego dane do sprawozdań:

- 1) Z-03 sprawozdanie o zatrudnieniu i wynagrodzeniach za okres od początku roku do końca III kwartału 2021 r.;
- 2) Z-05 sprawozdanie dotyczące popytu na pracę w IV kwartale 2020 r. oraz od I-III kwartału 2021 r.;
- 3) Z-06 sprawozdanie o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy za 2020 r.,
- 4) Z-14 sprawozdanie dotyczące zatrudnienia i wynagradzania w administracji publicznej i innych jednostkach w 2020 r.;
- 5) Z-02 sprawozdanie dotyczące kosztów pracy za rok 2020;
- 6) Z-15 sprawozdanie dotyczące zapotrzebowania rynku pracy na pracowników według zawodów za 2021 r.

Ponadto przygotowano sprawozdania do: Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Oceny Zasobów Pomocy Społecznej, Urzędu Miasta w Raciborzu.

W ramach Projektu „Wsparcie organizacji usług społecznych” w 2021 r. obsadzono stanowisko opiekuna mieszkań wspomaganych, pielęgniarki oraz opiekuna (animatora) jak również stanowisko pracownika socjalnego w Dziennym Domu Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności”. Ogłoszono także informację o wolnym stanowisku pracy opiekuna medycznego, które nie zostało obsadzone oraz informację o wolnym stanowisku pracy terapeuty zajęciowego, które po przejściu pozytywnej rekrutacji będzie obsadzone w 2022 r. Zostało obsadzone także stanowisko Kierownika Dziennego Domu Pomocy

Spółecznej „przy Placu Wolności”. We wrześniu 2021 r. podpisano umowę zlecenie na stanowisko konserwatora w Dziennym Domu Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności”.

Ponadto ogłoszono nabór kandydatów na wolne stanowisko urzędnicze Referenta ds. obsługi sekretariatu, które zostało obsadzone, nabór na wolne stanowisko urzędnicze Referenta ds. realizacji świadczeń, które zostało obsadzone, a także nabór na wolne stanowisko kierownicze Kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych. Ogłoszenie na ww. stanowisko trwało do dnia 10.01.2022 roku. Obsadzono także dwa stanowiska pomocy administracyjno-biurowej ds. obsługi sekretariatu w ramach ogłoszonej informacji o wolnym stanowisku pracy.

Od marca 2021 r. przez okres 6 miesięcy w ramach porozumienia w sprawie organizacji praktyk studentów Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Raciborzu jedna osoba odbywała praktyki w Dziale Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych.

W kwietniu 2021 r. na okres jednego miesiąca podpisano 19 umów zlecenia na realizację usług opiekuńczych. Z kolei w IV kwartale 2021r. w ramach Programu Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej – Edycja 2021 zawarto 3 umowy zlecenia.

W 2021 r. badania profilaktyczne pracowników w poradni medycyny pracy odbywały się na bieżąco.

W IV kwartale 2021 r. wprowadzono Regulamin Organizacyjny, Regulamin Pracy oraz Regulamin Wynagradzania Ośrodka. Podjęto także działania mające na celu wdrożenie elektronicznego systemu Rejestracji Czasu Pracy.

Dział Administracji i Realizacji Świadczeń prowadził na bieżąco czynności kadrowe zapewniające płynność działań Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu. Angażował personel do realizacji projektu „Wsparcie organizacji usług społecznych”.

XI. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2021 roku w wyniku prowadzonych postępowań zawarto następujące umowy:

1) na świadczenie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie miasta Raciborza. Wykonawcą został Śląski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Katowicach na okres od 01.01.2021 r. do 31.03.2021 r.;

2) na świadczenie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie

miasta Raciborza z Wykonawcą Nanny Express Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, na okres od 01.05.2021 r. do 31.12. 2021 r.;

3) na przygotowanie i wydawanie posiłków w formie jednego gorącego dania z Wykonawcą Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej Rejon Racibórz na okres od 01.01.2021 r. do 31.12.2021 r.;

4) przygotowanie i dowóz obiadów dwudaniowych do miejsca zamieszkania klientów. Wykonawcą została Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej Rejon Racibórz na okres od 01.01.2021 r. do 31.12.2021 r.;

5) na świadczenie usługi cateringowej tj. przygotowanie i dowóz obiadów dwudaniowych do DDPS „przy placu Wolności” z Wykonawcą Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej Rejon Racibórz na okres od 01.10.2021 r. do 31.12.2021 r.

W miesiącu wrześniu 2021 r. otrzymano dodatkowe środki na remont nawierzchni placu i parkingu przy ul. Henryka Sienkiewicza 1, wykonawcą robót została firma Brukarstwo Tract Jerzy Wyrobek z siedzibą w Raciborzu.

W IV kwartale 2021 r. przeprowadzono nowe postępowania i podpisano umowy na 2022 r.:

1) na świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych na terenie Miasta Raciborza z Wykonawcą MG Partner Marcin Grzesiak z siedzibą w Warszawie, na okres od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r.;

2) na świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie miasta Raciborza z Wykonawcą MG Partner Marcin Grzesiak z siedzibą w Warszawie na okres od 01.01.2022 r. do 31.05.2022 r.;

3) na przygotowanie i dowóz obiadów dwudaniowych do miejsca zamieszkania klientów z Wykonawcą Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej Rejon Racibórz;

4) na zakup posiłków w formie jednego gorącego dania z Wykonawcą Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej Rejon Racibórz;

5) na świadczenie usługi cateringowej tj. przygotowanie i dowóz obiadów dwudaniowych do DDPS „przy placu Wolności” z Wykonawcą Awangarda Catering Sp. z o.o. z siedzibą w Kietrze.

Na realizację zadania, o którym mowa w art. 44 Ustawy o pomocy społecznej, tj. pomoc w formie sprawienia pochówku. Wykonawcą została Administracja Cmentarza Jeruzalem Bożena Dyja.

Ponadto zostały zawarte umowy między innymi:

- 1) na dostawę energii elektrycznej dla Ośrodka Pomocy Społecznej (dot. siedziby Ośrodka - postępowanie prowadzone przez Urząd Miasta w Kędzierzynie-Koźlu) wyłoniono dostawcę Tauron sprzedaż Sp. z o.o. z siedzibą w Krakowie;
- 2) umowa na nadzór informatyczny nad funkcjonowaniem stanowisk komputerowych i obsługą posiadanych programów komputerowych (dwa podmioty realizujące);
- 3) na usługi pocztowe;
- 4) na usługę monitoringu obiektu przy ul. Henryka Sienkiewicza 1, ul. M.C. Skłodowskiej 5/1b, pl. Wolności 8-9;
- 5) na usługę sprzątnia przy ul. Henryka Sienkiewicza 1, ul. M.C. Skłodowskiej 5/1b, pl. Wolności 8-9;
- 6) na usługę sprawowania funkcji Inspektora Danych Osobowych;
- 7) na obsługę z zakresu BHP;
- 8) konserwację dźwigów.

XII. DZIAŁALNOŚĆ RADCY PRAWNEGO W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2021 roku w ramach świadczonej pracy na stanowisku radcy prawnego Ośrodka Pomocy Społecznej Raciborzu zadania zostały wykonane spójnie z zakresem czynności i Regulaminem Organizacyjnym Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu.

W poprzednim roku trwała intensyfikacja działań w obszarze formalnym i organizacyjnym ze względu na ogłoszony w marcu 2020 r., oraz trwający nieprzerwanie do końca 2021 r. stan epidemii w kraju, a także trudności kadrowe, generujące konieczność wprowadzenia zmian organizacyjnych. Ponadto w ramach bieżącej działalności radca prawny opiniował akty wewnętrzne, procedury, umowy, przedstawione zapytania prawne, reprezentował Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciborzu oraz Gminę Racibórz w toczących się postępowaniach przed sądami powszechnymi z inicjatywy mocodawców i innych podmiotów, w tym w szczególności w postępowaniu o wypłatę dotacji celowej Gminie Racibórz na wynagrodzenie kuratora przez Wojewodę Śląskiego, będącej sprawą procedensową. Radca prawny brał udział w tworzeniu oraz opiniowaniu uchwał Rady Miasta Racibórz dotyczących działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu.

W trakcie wykonywania swoich zadań współpracował również z radcami prawnymi świadczącymi pomoc prawną dla Miasta Racibórz w Urzędzie Miasta Racibórz.

XIII. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKTORA DANYCH OSOBOWYCH W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Wprowadzenie nowelizacji z zakresu Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji.
2. Zaktualizowanie metodologii szacowania ryzyka i oceny skutków w zakresie przetwarzania danych.
3. Przeprowadzenie szkolenia osób upoważnionych do przetwarzania danych.
4. Przeprowadzenie audytu na zgodność z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych.
5. Aktualizowanie klauzul informacyjnych dla Klientów.
6. Nawiązywanie umów powierzenia przetwarzanie danych osobowych z podmiotami przetwarzającymi dane na polecenie Administratora.

XIV. DZIAŁANIA PODJĘTE PRZEZ OŚRODEK W ZWIĄZKU Z EPIDEMIĄ COVID-19

W związku z ogłoszeniem w 2020 roku stanu zagrożenia epidemiologicznego, a następnie epidemii w Ośrodku Pomocy Społecznej, w 2021 roku aktualne były zarządzenia wprowadzające szereg istotnych zmian, które miały (i mają) na celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się COVID-19 i innych chorób zakaźnych do których należą między innymi:

- 1) Regulujące funkcjonowanie Ośrodka w tym specyficznym i niezwykle trudnym okresie, tj.: wyłączenie funkcjonowania Ośrodka dla stron w dotychczasowym zakresie (z wyjątkiem wypłat z kasy). Klienci chcący skontaktować się z pracownikiem tut. Ośrodka w pierwszej kolejności proszeni byli o kontakt telefoniczny, bądź e-mail i E-PUAP. Ww. kontakt miał na celu umówienie Klienta Ośrodka na konkretną godzinę, w celu ograniczenia gromadzenia się w jednym czasie nieprzepisowej ilości osób w budynku Ośrodka.
- 2) W celu ułatwienia kontaktów interesantów z Ośrodkiem, przy jednoczesnym ograniczeniu kontaktu bezpośredniego na zewnątrz budynku w siedzibie przy ul. Henryka Sienkiewicza, w budynku przy ul. M.C. Skłodowskiej zamontowano skrzynkę podawczą. Zamontowano również w budynkach domofony, które mają ułatwić kontakt przy jednoczesnym ograniczeniu kontaktu bezpośredniego.

3) Ograniczono przemieszczanie się pracowników na zewnątrz, poprzez wprowadzenie harmonogramu i zasad dostarczania korespondencji wychodzącej na pocztę, odbierania przesyłek oraz odbywania podróży służbowych, wyjść w teren do Stron.

4) Zaopatrzono pracowników w niezbędne instrukcje, środki ochronne oraz dezynfekujące.

5) We wszystkich budynkach, w których prace wykonują pracownicy zatrudnieni w Ośrodku Pomocy wyposażone są w maty dezynfekujące oraz dozowniki na płyny dezynfekujące.

6) Pomieszczenia biurowe przystosowano do obowiązujących zasad w zakresie zachowania odpowiedniej odległości pomiędzy biurkami, jak również ilości osób przebywających jednocześnie w pomieszczeniu.

7) Wprowadzono rejestr wejść osób z zewnątrz.

8) Wspierano i pomagano osobom przebywającym na kwarantannie w dostarczeniu leków, zakupów i innych niezbędnych do zapewnienia prawidłowej egzystencji środków.

9) Pełniony był dyżur telefoniczny od poniedziałku do niedzieli w godzinach 7.30 do 19.00, który dedykowany jest dla osób przebywających na kwarantannie i wymagających pomocy.

10) Nawiązano współpracę m.in. z Państwową Strażą Pożarną, Strażą Miejską, Komendą Powiatową Policji, Kuchnią Caritas oraz stowarzyszeniem Artystyczno-Społeczne "Pracownia Przyszłości" celem dostarczania żywności i leków osobom przebywającym na kwarantannie.

11) Współpracowano z Urzędem Miasta (w szczególności z Wydziałem Spraw Społecznych, Biurem Zarządzania Kryzysowego), Państwową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Raciborzu w celu zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

12) Wypłata z kasy tut. Ośrodka realizowana była (jest) z zachowaniem wysokich standardów, bezpieczeństwa i zasad higieny. Klienci na terenie Ośrodka wchodzi pojedynczo, po uprzedniej dezynfekcji rąk (zaleca się posiadanie rękawiczek i maseczki ochronnej). Wypłaty odbywały się w porządku alfabetycznym, który wcześniej zostaje podany do publicznej wiadomości celem uniknięcia gromadzenia się nieprzepisowej ilości osób przed budynkiem Ośrodka.

13) Na bieżąco aktualizowano stronę internetową Ośrodka, gdzie zamieszczone nowe wytyczne i zalecenia oraz niezbędne informacje.

14) Monitorowano na bieżąco sytuację rodzin osób korzystających z pomocy, w szczególności rodzin korzystających z programu „Posiłek w szkole i w domu”, w związku z zapewnieniem posiłku dla dzieci, w związku z wprowadzeniem nauki zdalnej i zawieszeniem zajęć stacjonarnych.

15) Realizowano wszystkie wytyczne i rekomendacje organów nadrzędnych w zakresie przeciwdziałania i zapobiegania rozprzestrzeniania się COVID-19 i innych chorób zakaźnych, w szczególności wzmożono kontrolę nad realizacją usług opiekuńczych oraz dostarczania i wydawania posiłków dla klientów Ośrodka.

Wprowadzenie nowych przepisów w związku z epidemią nałożyło na Ośrodek i zatrudnionych w nim pracowników wiele nowych i trudnych zadań, aczkolwiek pomimo trudnej i specyficznej sytuacji ich realizacja przebiegała prawidłowo. W okresie od stycznia do grudnia 2021 roku na walkę z przeciwdziałaniem i rozprzestrzenianiem się COVID-19 przeznaczono łącznie **11 649,12 zł**.

XV. DOSTĘPNOŚĆ W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

Dostępność to cecha (m.in. stron www i aplikacji), która pozwala na możliwie najłatwiejsze zapoznanie się z udostępnioną treścią osobom niepełnosprawnym, ze szczególnymi potrzebami (przede wszystkim niewidomym, niesłyszącym, słabowidzącym i posiadającym ograniczone zdolności motoryczne). Aby strona posiadała tę cechę, musi spełniać tzw. „kryteria sukcesu”, które są mierzalne i podane dla każdej z wytycznych określonych w załączniku WCAG 2.1. Dokument ten jest zorientowany wokół czterech cech: postrzegalności, funkcjonalności, zrozumiałości i solidności.

Ośrodek Pomocy Społecznej ma obowiązek prawny zapewnienia dostępności treści swoich stron internetowych, szczególnie mowa o stronie BIP Ośrodka. Przez treści należy rozumieć wszystkie informacje i materiały publikowane w serwisach internetowych do standardów WCAG 2.0 na poziomie AA. Spełnienie standardu WCAG 2.0 w kategorii wymaganej prawnie daje pewność, że strona internetowa jest w pełni dostosowana dla osób ze szczególnymi potrzebami, przejrzysta dla każdego odbiorcy, w tym dla osób wykluczonych cyfrowo, mających trudności w odnalezieniu się w Internecie.

Strona BIP Ośrodka przede wszystkim została ujednolicona pod względem czcionki, opisów elementów graficznych, poprawności kodu źródłowego czy kontrastu strony. Przy publikowaniu treści w szczególności zwróciliśmy uwagę na kompozycję i zrozumiałość treści i linków, a także i opisy alternatywne grafik.

Przeprowadzone zostały prace na stronie i BIP Ośrodka, zgodnie z Ustawą

z 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. z 2020 r., poz. 1062), które mają uczynić je bardziej dostępne. Działania te są prowadzone i sukcesywnie dostępność będzie ulegała poprawie.

Na dzień 01.01.2021 r. sporządzono raport o stanie zapewnienia dostępności cyfrowej, architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej wynikający z art.11 ust.1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami i przekazano do Głównego Urzędu Statystycznego.

XVI. KONTROLE I AUDYTY ZEWNĘTRZE W 2021 ROKU PRZEPROWADZONE PRZEZ OŚRODEK

W roku 2021 Ośrodek Pomocy Społecznej Przeprowadził następujące kontrole:

16.1 Nanny Express Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie

Przedmiot kontroli: Ocena realizacji usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych z zaburzeniami psychicznymi i prowadzonej dokumentacji w 2021 roku. W toku prowadzonej kontroli zweryfikowano wdrożenie kopert życia, prowadzenie indywidualnych kart usług opiekuńczych, realizację zapisów umowy oraz dostosowanie pracy do panującej sytuacji w związku z pandemią.

16.2 Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej

Przedmiot kontroli: Ocena realizacji usług zgodnie z zawartymi umowami na rok 2021 w zakresie: posiłków dowożonych oraz wydawanych w punkcie.

W toku przeprowadzonej kontroli zweryfikowano jakość prowadzonej dokumentacji, stan pomieszczeń, w których przygotowywano i wydawano posiłki dla klientów Ośrodka. Ponadto zweryfikowano wdrożenie zasad, które wynikały z zaistniałej sytuacji spowodowanej pandemią.

XVII. PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek realizuje zadania wynikające ze statutu jednostki. Wykonuje zadania własne gminy i zadania zlecone z zakresu administracji rządowej określone w ustawach w szczególności w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i innych powszechnie obowiązujących regulacjach, które stanowią podstawę realizacji pracy zatrudnionych w jednostce pracowników.

W Ośrodku zatrudniona jest wysoko wyspecjalizowana kadra pracowników. Na dzień 31 grudnia 2021 roku w Ośrodku zatrudnionych były 75 osób, z czego 23 osoby to

pracownicy socjalni, 40 osób to pracownicy administracyjni, 5 osób to asystenci rodziny, 1 osoba to opiekun mieszkań wspomaganych, 1 osoba to opiekun (animator), 1 osoba to terapeuta zajęciowy oraz 4 pracowników obsługi.

Podstawową działalność Ośrodka podzielić można na dwie główne sfery, pierwsza to pomoc najbardziej potrzebującym (zarówno materialna jak i niematerialna), druga to dobrze funkcjonująca administracja z wykwalifikowaną kadrą zapewniająca ciągłość działalności Ośrodka jako jednostki administracji samorządowej. Wszyscy niezależnie od zajmowanego stanowiska wykonują pracę na rzecz beneficjentów pomocy społecznej. Przy realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej szczególną uwagę należy zwrócić na działania ukierunkowane na ochronę i polepszenie warunków życia najsłabszych grup społecznych, zagrożonych wykluczeniem oraz na tworzenie warunków umożliwiających im aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.

Oceniając całokształt działalności prowadzonej przez Ośrodek Pomocy Społecznej należy zwrócić szczególną uwagę na specyfikę prowadzonych działań oraz ich wielowymiarowość. Realizacja zadań nałożonych na pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, to praca wymagająca znajomości szeregu ustaw i aktów wykonawczych, jak również umiejętność ich praktycznego stosowania.

Sytuacja wywołana epidemią Covid-19 w 2021 r. nie wpłynęła na jakość i terminowość realizowanych zadań. Pomimo konieczności wdrożenia zmian w zakresie sposobu realizacji pracy oraz wykonywania obowiązków służbowych zachowana została ciągłość działalności Ośrodka.

WYKAZ TABEL:

<i>Tabela nr 1:</i> Wykonanie budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej w 2021 r. (w PLN).....	7
<i>Tabela nr 2:</i> Zadania własne w 2021 r.	10
<i>Tabela nr 3:</i> Zadania własne dotowane w 2021 r.	13
<i>Tabela nr 4:</i> Zadania zlecone w 2021 r.	13
<i>Tabela nr 5:</i> Decyzje odmowne w 2021 r.	15
<i>Tabela nr 6:</i> Odpłatność za pobyt i liczba mieszkańców Gminy Racibórz w DPS na dzień 31 grudnia 2021 r.	20
<i>Tabela nr 7:</i> Informacje o rodzinach pobierających zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego	29
<i>Tabela nr 8:</i> Informacje o rodzinach pobierających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka.....	31
<i>Tabela nr 9:</i> Informacje o rodzinach pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy.....	32
<i>Tabela nr 10:</i> Świadczeniobiorcy i wydatki na świadczenia rodzinne w 2021 r.	34

Dokument jest przystosowany dla osób ze szczególnymi potrzebami, z wyłączeniem tabel.

Sprawozdanie przygotowali pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu pod nadzorem Kierowników Działów oraz Zastępcy Dyrektora Ośrodka.

Racibórz, dnia 24 lutego 2022 r.